

ΕΛΛΗΝΟΚΟΥΒΑΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΦΙΛΙΑΣ

Μπουβουλίνος 28, 106 82 Αθήνα, τηλ. 8214916

ASOCIACION DE AMISTAD HELENO-CUBANA

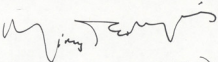
Bubullinas 28, 106 82 Atenas, tel. 8214916

Ε Κ Κ Λ Η Σ Η

Εμείς οι άνθρωποι της Επιστήμης, των γραμμάτων και της τέχνης οι οποίοι υπογράφουμε αυτό το κείμενο, Εκφράζουμε την αντίθεσή μας στην πρόθεση των μελών του Κογκρέσσου των Η.Π.Α. για τη φήμιση και εφαρμογή του σχεδίου νόμου HELMS-BURTON, το οποίο αποτελεί συνέχεια του νόμου TORRICELLI και με το οποίο επεκτείνεται από τις Η.Π.Α. ο οικονομικός αποκλεισμός σε βάρος της Κούβας.

Θεωρούμε ότι το νομοσχέδιο αυτό με το οποίο προβλέπονται κυρώσεις κατά εταιρειών και ιδιωτών της Ευρώπης, του Καναδά, των χωρών της Λατινικής Αμερικής και άλλων χωρών που διατηρούν τρέχουσες εμπορικές σχέσεις με την Κούβα, είναι απαράδεκτο από ηθική και πολιτική άποψη και αντίθετο με τους κανόνες του διεθνούς δικαίου.

Εκτιμούμε ότι εάν το νομοσχέδιο αυτό που ανάντησε την αντίθεση Διεθνών Οργανισμών και Κρατών, όπως της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Καναδά, Μεξικού κ.α., ψηφισθεί και αποκτήσει ισχύ νόμου και τεθεί σε εφαρμογή θα οδηγήσει σε νομικό χάος με την επέκταση της δικαιοδοσίας των Η.Π.Α., εκτός του Εθνικού της χώρου, θα στερήσει την Κούβα από τη δυνατότητα να εφοδιάζεται κανονικά με στοιχειώδη αγαθά για τη διατροφή, την ένδυση και την υγειονομική φροντίδα του λαού, θα προξενήσει μεγάλες στερήσεις και θα θέσει σε άμεσο κίνδυνο τη ζωή ανθρώπων, παιδιών και ασθενών. Τέλος κάνουμε έκκληση στα μέλη του Κογκρέσσου των Η.Π.Α. να μην προβούν στην ψήμιση αυτού του νομοσχεδίου που αφορά την Κούβα.

 (ΜΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ)

Είναι βαρυτάτη η προσβολή που επιχειρείται κατά της προσωπικότητος μου και κατά συνέπεια θα ζητήσω από την Ελληνική δικαιοσύνη την τιμωρία σε όλες της τις μορφές, ποινικές και αστικές των δραστών της εις βάρος μου αήθους και προεσκεμμένης επιθέσεως.

John Pridy⁵

MACEDONIA - ALWAYS WAS GREEK -
ALWAYS WILL BE.

Over the last several years I have had the honor to host the annual Greek Independence day activities at our state capitol in Lansing. During these celebrations elected leaders of this great state have been able to observe and to be impressed by the foundation, the strength, the warmth, the love and the commitment that the Greek community of Michigan has for this [REDACTED] state, for America as a whole, and for their beloved homeland...
GREECE.

This annual exchange between the leaders of Michigan's Greek community, Michigan's legislators and the governor has brought about a commitment from our Governor, John Engler, to establish by the end of this year, a Michigan/Greek bilateral trade team so that social, economic and health related efforts between Michigan and Greece can begin to flourish.

To that point, I want to compliment Governor John Engler, Effie Weinberg, and many of you in the audience tonight, for bringing us to this historic partnership...
Greek's and Michiganian's are grateful of your

efforts and we thank you.

And now, ladies and gentlemen, the real purpose of our being here tonight.

Seldom does one become a legend in his own time.

Seldom does one exhibit all of the qualities that his heritage is renowned for.

And seldom does one devote a lifetime to the betterment of mankind throughout the world... by using the tools of;

- music
- politics
- human rights
- environmental causes
- and the pursuit to end child hunger.

But then, seldom does God Himself allow a mother to birth a child as talented as this man.

Ladies and gentlemen, it is a great honor for me to introduce to you a person who makes one proud to be Greek...

ME KISS THAY DOO EYE KISS

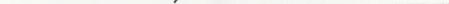
ME KISS THE O - DOOR - ^{AH} - KISS

* ~~THE O - DOOR - KISS~~

GIFTS

On behalf of the Michigan Senate ... a special edition of Michigan's most beautiful sights as seen through the "eye of an eagle" ... a soaring eagle ... America's ultimate sign of freedom.

A baton...fashioned by a Michigan craftsman!
A baton worthy of the hand of the musical genius.
A baton worthy of a man who delivers the soul of Greece to the world, through his music.

And now to present a special tribute on behalf of Governor John Engler let me introduce to you a lady who has helped fashion Michigan into a home to be proud of and a state to model from ... as we near the 21st century. A lady who in her own right exhibits ... leadership, talent, energy and compassion.

4

Ladies and gentleman, Lieutenant Connie Binsfeld.

MEGA NEW LINE

ΠΡΩΤΟ ΣΕ ΘΕΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ.

Γιατί υπολογίσαμε "τα γούστα" του Έλληνα τηλεθεατή και χτίσαμε ένα πρόγραμμα με δομή και ροή που καλύπτει όλες του τις προτιμήσεις. Ένα πρόγραμμα που επιβραβεύτηκε με την κατοίκηση της πρώτης θέσης σε θεαματικότητα, με σημαντική διαφορά από το δεύτερο κανάλι. Ένα πρόγραμμα που τώρα με την επέκταση της εμβέλειας, φθάνει σ' όλη την Ελλάδα.

Αυτά τα αποτελέσματα είναι η βάση που πάνω της στηρίζουμε τα φιλόδοξα σχέδιά μας για το μέλλον.

**MEGA
ΠΡΩΤΟ**

ΜΙΑ ΜΕΡΑ ΜΕ ΤΟ ΘΟΔΩΡΟ ΠΑΓΚΑΛΟ

Της ΔΙΝΑΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

Φωτ. Σ. ΚΩΝΣΤΟΥ

«Η ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΜΙΚΗ ΕΙΝΑΙ ΣΤΗ ΘΥΛΑΚΗ!»

Πληθωρικός, ευφυής, εκρηκτικός - κάποτε και μπλαζέ. Ανοίγει μέτωπα προς κάθε κατεύθυνση, διαλέγει την πιο σκληρή γλώσσα, δεν αποφεύγει τις συγκρούσεις.

Δηλώνει πολεμικός του κομμουνισμού, καυτηριάζει τους «δραδόκους» στο ΠΑΣΟΚ και τα κεντροδεξιά σενάρια. Ακούει Βέρντι και χορεύει ροκ. Ναι!

παράδοση, θα επιτύχουν ο κ. Φλωράκης και ο κ. Κυρκος στη μικροαστική Ελλάδα των μικροεσαίων. Σοβαρά μάλιστα. Δεν φταίνει ούτε η ιστορία ούτε τίποτ' άλλο. Φταίει ο Λεωνίδας. Ο Λεωνίδας, αποδείχθηκε θεωρητική παρεκτροπή που οδήγησε σε διασπλιση τους όποιους εφαρμόστηκαν, σε έλλειψη προοπτικής για το εργατικό κίνημα».

Τον ρωτάει τη γνώμη του για την κ. Παπαρήγα. Η ίδια μάλλον δεν θα ήθελε να διαβάσει τις γραμμές που ακολουθούν: «Θεωρώ ασήμαντη προσωπικότητα την κυρία Παπαρήγα και μου έκανε κατάπληξη το ότι δεν βρέθηκε κάποιος ηγέτης ο οποίος να εκαρξεί έναν πολιτικό λόγο που να έχει ένα οπιοδιόητο περιεχόμενο - γιατί εδώ αντιμετωπίζουμε έναν πολιτικό λόγο χωρίς περιεχόμενο. Είναι δείγμα κατάπτωσης, κατά την άποψή μου, η αναρχή της κυρίας Παπαρήγα».

Αλλάχτος, όμως, δεν βγαίνει ούτε και ο κ. Ανδρουλάκης. «Ο κ. Ανδρουλάκης είναι αναμειβήτητα ευφυής, με μεγάλες φιλοδοξίες, αλλά έχει την τάση να αλλάζει απόψεις με μεγάλη άνεση. Πιστεύω ότι ο αυτός τις περιπτώσεις έχεις την υποχρέωση να ελέγχει το πέρασμά σου από τη μια άποψη στην άλλη. Του θυμάμαι πως, παρ' όλα αυτά, ακόμα και ο ίδιος έχει κάνει λόγο για προγραμματικές συγκλίσεις και τον ρωτάω πόσο πιθανό του φαίνεται τώρα κάτι τέτοιο. Ο Θόδωρος Πάγκαλος απαντάει, πάντοτε καυστικός:

«Σε επίπεδο κυβερνητικό πρέπει καταρχάς να αποφασίσουν τι θέλουν. Εγώ δεν ξέρω ακόμα αν θέλουν το ΠΑΣΟΚ ή τη ΝΔ.

Ξέρετε πολύ καλά ότι, τον Ιούνιο του '89, το ΠΑΣΟΚ είχε συμφωνήσει να παραπέμψει αυτούς που ζήτησε η δικαιοσύνη, τον Κουσιόγιαννα Ζηλαδά και τον κ. Πέτρο. Είχαμε συμφωνήσει με το Συνασπισμό να τους παραπέμψουμε και είχαμε συμφωνήσει να μην είναι ο Ανδρέας Παπανδρέου πρωθυπουργός. Είχε δώσει τη εντιμότητα ότι έκλεισε η συμφωνία.

Και μετά πήγαν στη Γλυφάδα και γύρισαν την κυβέρνηση Τζαννάκη. Αυτό δεν ελέγχεται αλλιώς, παρά ως μια άγρια αυταμοκλητική κίνηση για να καταστραφεί και να διαλυθεί το ΠΑΣΟΚ στις εκλογές. Επαίξεν κι έχασαν!

Είναι προφανές ότι ο κ. Μητσοτάκης με τον απαράδεκτο εκλογικό νόμο αποκλείει την προεκλογική συνεργασία του ΠΑΣΟΚ με την κομμουνιστική αριστερά. Αυτό είναι εκτός συζήτησης. Τι προοπτική πρέπει να έχουμε. Προοπτική μετακλογικής συνεργασίας. Αυτό για.

Αλλά η διαπίστωση ότι το ΠΑΣΟΚ ήταν ένα θεοφθαρμένο κλίμα το οποίο κατέστρεψε τον τόπο και πρέπει να απορρηθεί την οκταετία του είναι προφανές ότι δεν επιτρέπει τη σύγκληση.

Πώς γίνεται εκατοντάδες χιλιάδες κομμουνιστές σε όλη την Ελλάδα, μαζί με τους ΠΑΣΟΚιζήδες, να υπερασπίζονται κερκείμενα της οκταετίας, τα οποία απειλούνται από αυτή την κυβέρνηση; Πώς αυτά τα κερκείμενα, στη συνολική διαπίστωση για το ρόλο του ΠΑΣΟΚ, εξοφανίζονται, έτσι ώστε να μείνει αυτός ο Συνασπισμός, του χθους και της σύγχυσης, ως η μόνη θετική διεξόδος για τον ελληνικό λαό. Αν πραγματικά, αυτό το συνονθύλευμα που ούτε ξέρει τι είναι ούτε ξέρει τι κάνει, είναι η μόνη προοδευτική διεξόδος για τον ελληνικό λαό, τότε να πάμε ομαδικώς να δέσουμε μια πέτρα στο λαιμό μας και να πούσουμε στη θάλασσα».

Π αλιότερα είχε ονομάσει τον κ. Μητσοτάκη «καταστροφείο». Η άποψή του όχι μόνο δεν άλλαξε, όπως λέει, αλλά ενισχύθηκε κυλάς. Τι πιστεύει όμως για το «δεδοχό» του στο υπουργείο Εξωτερικών.

«Ο κ. Σομαράς είναι ένας άνθρωπος δραστήριος κι έχει πολλές ικανότητες. Εργάζεται πολύ και, αντίθετα από ό, τι λένε κατά καιρούς οι παραπολιτικές στήλες, εγώ τον τιμώ. Διατυγχών δεν μπόρεσε να αντιμετωπίσει έγκαιρα και αποτελεσματικά σε δύο κακές επιπτώσεις. Η μία είναι η κακή αντίληψη για την εξωτερική πολιτική που έχει ο πρωθυπουργός, ο οποίος κατά την άποψή μου εκαρξότατα γνησιότερα από τον κ. Θεοδωρόκη, παρά από τον κ. ⁰

Οι χειρισμοί του κ. Μητσοτάκη, η ασυνέπεια μεταξύ πράξεων και διακηρύξεων και η ανικανότητά του δημιουργούν όλα τα προβλήματα»

Σωμάρ. Αυτό που λέει ο κ. Θεοδωράκης είναι απόψεις του πρωθυπουργού. Είναι αποφασισμένος να τα δώσει όλα σε όλους.

Η δεύτερη κακή επίδραση ασκείται στο εσωτερικό του υπουργείου Εξωτερικών, από μια φανατική ακροδεξιά κλίκα, τη γνωστή κλίκα Σωσιδίη, που αποτελείται από συγκεκριμένα άτομα τα οποία κατά κόρον ευνοήθηκαν από το ΠΑΣΟΚ. Έχει δικό ο λαός που αγανακτεί και μας λέει ότι στην οκταετία τους αφήσαμε να οργιάζουν. Αυτοί λοιπόν πραγματικά έχουν πιάσει ένα φασιστικό «κλίμα παρανομιών, μίσους και διώξεων καθενός που είχε συνεργαστεί με την κυβέρνηση μας. Υπάλληλοι εξοστράκιστη, φόβος και διώλωση κάθε έννοιας πειθαρχίας και εργασίας. Εγώ όσο μπορώ θα συμπαραστώ στον κ. Σωμάρ, όπου νομίζω ότι κάνει σωστές κινήσεις».

«Σαχάτη προδοσία»

Ο Θόδωρος Πάγκαλος πιστεύει ότι στην εξωτερική μας πολιτική θα 'ήρπε να είμαστε πιο δραστήριοι, ενώ αντίθετα εμείς κάνουμε άσκητη επίδειξη καλής θέλησης και καλών αισθημάτων. «Μέσα σε ελάχιστο χρονικό διάστημα – λέει – επιδεινώθηκε η θέση της χώρας σε όλα τα μέτωπα. Η Τουρκία έχει θέσει θέμα μισονατοϊκό, έχει εγείρει μια παράξενη διεκδίκηση στα Δωδεκάνησα, προσπαθεί να διαβρώσει το εσωτερικό μας μέτωπο χρησιμοποιώντας τα διάφορα άμεσα ή έμμεσα όργανά της, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και ο κ. Θεοδωράκης, ο οποίος ορμητίζεται από τις θέσεις της Τουρκίας, σε μια σειρά ζητήματα. Δεν νομίζω ότι ο κ. Θεοδωράκης είναι τυχαίο πρόσωπο. Πατέλις ότι είναι πρόσωπο συμφερόντων και διαισυνδύσεων, για κάποιους λόγους που κάποτε θα τους βρούμε».

Είναι μια περίπτωση σαχάτης προδοσίας. Κι αν είμαστε πιο σαβαρότερη χώρα, βεβαίως θα έπρεπε να είχε και τις πανικές συνέπειες που έχει μια τέτοια συμπεριφορά.

Στην Ελλάδα, αυτός ο υπόλογος για τέτοιο αδίκημα είναι μέλος της κυβέρνησης του κ. Μητσοτάκη. Εγώ θεωρώ ότι η θέση του κ. Θεοδωράκη έπρεπε να είναι στη φυλακή». Ομως ούτε και οι ελληνοαμερικανικές σχέσεις βρισκονται, κατά την άποψή του, σε ικανοποιητικό επίπεδο, αφού, όπως λέει, «συνεχίζεται η ταξιδιωτική οδηγία κατά τρόπο εξωφρενικό. Είναι μια πράξη μίσους – προσθέτει – του κ. Μπους εναντίον της κυβέρνησης Μητσοτάκη. Και στο μεταξύ καταστρέφονται ο ελληνικός τουρισμός και η οικονομία μας – και μου κάνει εντύπωση που κανείς δεν το προσέχει και κανείς δεν το αναφέρει».

Ο κ. Πάγκαλος δεν είναι οπαδός της αναινίσσης γενικά, αλλά τη θεωρεί απαραίτητη για τα εθνικά θέματα. Εκτός από την πρόταση του Λεωνίδα Κύρκου για το Εθνικό Συμβούλιο εξωτερικής πολιτικής, την οποία αποδέχεται, είχε και ο ίδιος προτείνει να χρησιμοποιεί ως χώρος ουσιαστικής συζήτησης η Επιτροπή εξωτερικών υποθέσεων της Βουλής με ομοφωνία όλων των κομμάτων. «Οι χειρισμοί του κ. Μητσοτάκη, η ασυνέπεια του μεταξύ πράξεων και διακηρύξεων και η ανικανότητά του, δημιουργούν όλα τα προβλήματα για τη χώρα. Αυτό μπορούν να ξεπεραστούν μόνο από μια συνεργασία με τα άλλα κόμματα. Δεν θα το κάνει όμως γιατί θέλει να διατηρήσει την πολιτική που κάνει». Και ποιες κινήσεις θα έπρεπε να γίνουν κατά τη γνώμη του πρώην υπουργού για να αντιμετωπιστεί η επιβεβλημένη πολιτική που ακολουθούν σήμερα οι Τούρκοι;

ΑΝΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΠΡΙΝ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

ΠΑΡΑΙΤΗΘΗΚΕ Ο ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ, ΦΕΥΓΕΙ Ο ΠΑΛΑΙΟΚΡΑΣΣΑΣ

Ο πρωθυπουργός, σύμφωνα με απόλυτα ακριβείς πληροφορίες, δεν προτίθεται εντός των επομένων εβδομάδων, εκτός απροόπτου, να προχωρήσει σε ανασχηματισμό, παρά τα όσα περι αναβήτου διαδίδονται. Ο κ. Μητσοτάκης, ωστόσο, αντιμετωπίζει αρκετά προβλήματα μέσα στην κυβέρνηση της.

Ο υπουργός Επικρατείας και διασημής μουσικοσυνθέτης κ. **Μίκης Θεοδωράκης** έχει ήδη υποβάλει την παραίτησή του. Από την κυβέρνηση φυσικά και όχι από τη μουσική. Μάλιστα, σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές, ο κ. Θεοδωράκης έχει υποβάλει εγγράφως την παραίτησή του, συνοδευόμενη από σχετική δήλωση στον πρωθυπουργό, ο οποίος την έχει κλειδώσει στο γραφείο του. Η παραίτηση Θεοδωράκη δεν έχει ανακινωθεί ακόμα επισήμως, διότι δεν έχουν βρει ακόμα την «κατάλληλη ευκαιρία» να την ανακοινώσουν, όπως υποστηρίζουν κύκλοι προσεκτικοί στον πρωθυπουργό. Αλλά δεν αποκλείεται η παραίτηση του συνθέτη κ. «Μαργαρίτας - Μαργαρίτας» να γίνει επίσημα γνωστή εντός των αμέσως προσεχών ημερών.

Απόλυτα έγκυρες πληροφορίες του «ΕΝΑ» επιβεβαιώνουν ότι ο πρωθυπουργός έχει κλειδώσει στο συρτάρι την παραίτηση Θεοδωράκη. Ο συνθέτης - υπουργός φέρεται χαλαμένος, αλλά έχει να αντιμετωπίσει ένα σοβαρότερο πρόβλημα: να βρεθεί αντιμετώπιση με τη δικαιοσύνη, με την κατηγορία ότι εισέπραξε χρήματα από το Δημόσιο, για τις γνωστές συναυλίες. Κατά τα άλλα, ανασχηματισμός αναμένεται στο τέλος του χρόνου, ενώ ο κ. Ι. Παλαιόκραςσας ετοιμάζει τις βαλίτσες του για την ΕΟΚ.

του Γιάννη Λοβέρδου

Βεβαίως, επειδή ο κ. Θεοδωράκης φημίζεται για το «μειοτάβλητο» του χαρακτήρος του, τίποτα δεν αποκλείεται. Και μολονότι η δήλωση του που έχει κλειδώσει στο γραφείο του ο κ. Μητσοτάκης είναι γραμμένη με βεσικό τρόπο έναντι της κυβέρνησης, ορισμένες πληροφορίες επιμένουν ότι ο μουσικοσυνθέτης πιέζεται από κύκλους του περιβάλλοντός του για να υποβάλει παραίτηση με σπικρίτι για την κυβέρνηση και προσωπικά για τον πρωθυπουργό περιχόμενου. Οπότε θα έρχομε το φαινόμενο να έχει κάνει ο ίδιος άνθρωπος εκ διαμέτρου αντίθετες δηλώσεις για το ίδιο θέμα. Βεβαίως δεν θα εί-

ναι η πρώτη φορά για τον κ. Θεοδωράκη.

Ωστόσο, ο κ. Μητσοτάκης δεν φαίνεται να ανησυχεί σοβαρά για το θέμα Θεοδωράκη. Άλλωστε, γνωρίζει καλά ότι ο άντε αρμοδιοτήτων υπουργός Επικρατείας έχει άλλους σοβαρούς λόγους να ανησυχεί. Όπως για το τι θα συμβεί με την κατηγορία ότι εισέπραξε χρήματα του Δημοσίου για τις συναυλίες που έκανε περί, γνωρίζοντας ότι αν η κατηγορία αυτή αποδειχθεί ακριβής, θα εκπίσει του βουλευτικού αξιώματός του, ενώ θα αντιμετωπίσει ενδοχόμενος και ποινική δίωξη. Μεγαλύτερο «πονοκέφαλο» για τον κ. Μητσοτάκη είναι φυ-

σικά η τύχη του υπουργού Εξωτερικών, τυχόν παραίτηση του οποίου μπορεί να προκαλέσει αλυσιδωτές εκρήξεις στην κυβέρνηση του. Ωστόσο, ο πρωθυπουργός, με την παραισιωδή αισιοδοξία του, επιμένει ότι και λύση στο πρόβλημα των Σκοπίων θα δοθεί και ο κ. Σαμαράς θα παραμείνει στη θέση του. Και ίσως να αποδειχθεί ότι έχει δίκιο. Διότι αυτή τη στιγμή κανέναν δεν συμφέρει η παραίτηση Σαμαρά, ούτε τον ίδιο ούτε τον πρωθυπουργό.

Αλλά από την κυβέρνηση αναμένεται μια ακόμη αποχώρηση. Με αρκετά ήλιο τρόπο βέβαια και όχι αμέσως, αλλά περί το τέλος του έτους. Η απόφαση ελήφθη και θεωρείται πλέον σίγουρο ότι ο υπουργός Οικονομικών κ. **Ι. Παλαιόκραςσας** θα αποχωρήσει στο τέλος του έτους για να αναλάβει επίτροπος στην ΕΟΚ, μια θέση στην οποία όλοι εκτιμούν ότι θα αποδώσει περισσότερο ακόμα από ό,τι απέδωσε στο υπουργείο Οικονομικών.

Στην περίπτωση αυτή, ο πρωθυπουργός προσαπολαμβάνει να προχωρήσει σε συγχώνευση των υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Βεβαίως, δεν είναι σε καμία περίπτωση σίγουρο ότι επικεφαλής των δύο υπουργείων θα τοποθετηθεί ο σημερινός υπουργός Παιδείας κ. **Γ. Σουφλιάς**, όπως επιθυμεί και διαδίδει ο ίδιος.

Αλλά θεωρείται σχεδόν βέβαιο ότι ο κ. Μητσοτάκης θα προχωρήσει περί το τέλος του έτους στον ανασχηματισμό που θα διαμορφώσει το νέο κυβερνητικό σχήμα. Επειδή η του πρωθυπουργού είναι η νέα κυβέρνηση που θα προκύψει από τον ανασχηματισμό να είναι αυτή που θα οδηγήσει τη χώρα σε εκλογές. Και σε αυτή προτίθεται να επισανδρέψει τα περισσότερα από τα «μνηστοκλασικά» στελέχη της Ν.Δ. που βρίσκονται αυτή τη στιγμή εκτός κυβέρνησης. Θέλοντας να δημιουργήσει την εντύπωση της «παντοπραξίας», σε μια περίοδο που ο κ. Μητσοτάκης θα χρειαστεί κάθε βοήθεια που μπορεί να βρει, αν θέλει να ζαντακροδίσει τις εκλογές.

Τελικά, συμφέροι ή όχι η χώρα μας η πώληση της ταμινοβαρταμίνης ΑΓΕΤ-Ηρακλής από το δημόσιο. Ελαχίστα φέτος το ερώτημα ή προ μισοετίας διαδόθηκε συζήτηση στη Βουλή. Τόσο ο πρωθυπουργός όσο και ο αρμόδιος υπουργός δεν μπήκαν στον κόπο να δώσουν εξηγήσεις, επικαλούμενοι τον κίνδυνο να... ματαιωθεί η αγοραπωλησία. Αντί αυτού, είχαμε διαβεβαιώσεις ότι η κυβέρνηση – και ορισμένοι διεθνείς οίκοι ή Τράπεζες – ενθαρρύνει για το άνοιγμα και το συμφέρον της διαδικασίας. Αλλά περί αβυσσότητας αυτήν την εποχή των κυβερνητικών ανακαταστάσεων, υπαναχωρήσει και γενικής σύγχυσης, ουδείς λόγος. Προτιμήστε αν σε σφειές εξηγήσεις – που ακόμη αναμένονται...

Δεν παραχωρεί η κυβέρνηση τηλεοπτικό χρόνο στο ΠΑΣΟΚ, ενόψει των εκλογών της Β' Αθηνών. Ακατανόητο, αν αποδέχεται κανείς ότι οι εκλογές αυτές είναι νομιμοποιητές, προβλέπονται από το Σύνταγμα και, παρά τις όποιες ιδιαιτερότητες, δημιουργούν προηγούμενο για αξιολόγηση των μέσων ενημέρωσης από όσους συμμετέχουν στην εκλογική αυτή αναμέτρηση. Ακατανόητη, επίσης, η άρνηση της κρατικής τηλεόρασης να δεχτεί την – πληρωμένη – πολιτική διαφήμιση του ΠΑΣΟΚ για τις εκλογές αυτές. Τη στιγμή που και ο τελευταίος μουσικός σπάγγος της Αθήνας παίζει τη διαφήμιση, εκτιμώντας και το οικονομικά της όφελος! Άρα για το κρατικό κανάλι το θέμα είναι πρωτίστως πολιτικό. Και ο νουν, νοείται...

Μπαρι τους τελευταίους μήνες να σημειώθηκαν οκ ολίγες «πράξεις» στις σχέσεις του ΚΚΕ με τον Τύπο, όμως ο Περισός αποφάσισε να κάνει «ανομία» στο χώρο. Το Σάββατο διοργανώσε ημερίδα στην αίθουσα της ΕΣΗΕΑ, με ομιλήτες την Α. Παπαρήγα και τον Δ. Κουτρούμπα, προσκαλώντας το σύνολο των καναλιών, ραδιοσταθμών, εφημερίδων και περιοδικών. Σε μερικές μάλιστα, περιπτώσεις, το στέλεχος του Γραφείου Τύπου του ΚΚΕ, έκαναν και τηλεφωνήματα προς συνάδελφους, με στόχο να διατυπωθούν με δεκαεπτάς παρεμβάσεις τις δικές τους απόψεις. Λέτε να οδεύσει προς αλλαγή κλίματος; Ίδωμε!

υπουργός του Κινήματος έλεγε τις προάλλες, με καμάρια (!) στη Βουλή, ότι δε' αυτού του τρόπου... έβαλε δύο γωνιές του στο Δημόσιο. Λόγω τιμής, «έβαλε» αυτές, αλλά δεν ξεσβάρσισε τι σπένει με την κήρυξη του «κυριακού». **✓ ΟΙ ΚΑΖΕΤΕΣ** με πρωτογνωστική τον Ι. Μητροπολίτη δίχασαν τον Διακονισμό. Ως συνήθως, στη θεματολογία εκδηλώθηκε διαφωνία για το αν έπρεπε να εκδοθεί ή όχι ανακοίνωση. Το επιχείρημα των παλιών ήταν ότι «δεν μπορεί να στοχοποιηθεί» ακόμη σε πρώην υποκόλλητες... Οι θεσμοί προσαπτός, σύντροφος, οι θεσμοί... **✓ ΔΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ** με ηρακλία: Μεταξύ εκείνων που υποστήριξαν την έκδοση ανακοινώσεων ήταν και ο Νικ. Κωνσταντόπουλος, ο οποίος ως έμπειρος νομικός εξήγησε πως και γιατί η διαδικασία πρέπει να διερευνηθεί υποθέσεις, έστω και αν αυτές αποκλιμακώνονται... από πρόωγη υποκόλλητες. Εγώ, πάντως, σας το είπα **✓ Η ΟΜΑΔΑ** των «38» του Συνασπισμού – με επικεφαλής τον Μιχ. Παπαγιάννη – ετοιμάζεται, για πολλούς και διάφορους λόγους, να προτείνει την αναβολή του συνεδρίου του Συνασπισμού. Ο σύντροφός του, όμως, στη θεματολογία δεν θέλουν να ακουθούν ούτε κομμάτια. Οι σύντροφοι περιμένουν «τη γωνιά», υποστηρίζοντας ότι οι αποφάσεις του πρόσφατου δημοψηφίσματος είναι με το μέρος τους. Άρχισαν τα όργανα! **✓ ΤΟ ΒΙΒΙΟ** με όλο το παρασκήνιο για τις τηλεοπτικές ετοιμασίες περειακής ο πρώην υφυπουργός Μεταφορών Απ. Κράσας. Όπως εκμισθρηθείκε, όμως, σε στενούς του φίλους, έχει γραφεί τόσες πολλές αλήθειες που... είναι, τελικά, αμφίβολο αν προχωρήσει στην έκδοσή του. Αχ Απόστολε, ακόμα να καταλάβεις, **✓ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ**: Είναι δευτερογενής στο υπουργείο Οικονομικών και νομαζήτεια Ηλιούπολης. Τι το ιδιαίτερο έχει και σας το λέω, Ε. λοιπόν, σ' αυτόν αποδέχεται η πατρίδα του περίφημο «πρωί» για τους «καταδότες» φοροφυγόντων. Κιόκι προκειμένου στον Γιάννη Παλακροστά υποστηρίζουν ότι ο κ. Ηλιούπολης έστειλε, εν γνώση του υπουργού, έγγραφο στο υπουργείο Δικαιοσύνης, ζητώντας απάντηση για τη συνταγματικότητα της διάταξης. Υπερβάλλον ζήλος ή κάποιο μας δουλεύουν; **✓ ΕΠΑΦΕΣ** με βουλευτές από τη Βόρεια Ελλάδα είχε την τελευταία εβδομάδα ο Μιλτ. Έριβρι, ο οποίος σκοπεύει να ληφθεί απόφαση της ΕΟΚ για τα Σκόπια. Τώρα, αν ανούσης ότι περσιόρας και τις μοκαρονόδες, ξέρετε ποι θα το πηγαίνει... **✓ ΣΤΑ ΠΑΝΟΥ ΤΟΥΣ**, επί οι αλλικός, είναι αυτή την περίοδο οι Βορειοελλαδίτες βουλευτές. Με ακόμη την υπόθεση των Σκοπίων τους «φερτάρουν» αρκετοί, μεταξύ των οποίων και ο υπουργός Εξωτερικών Αντ. Σαμαράς. Αυτοί όμως... κάνουν τον δισκόλο. **✓ ΣΠΑΡΗΛΟΕ** δριμπερος ο υπουργός Παιδείας Γ. Σουλής, μετά τη μετακόμηση του Ευθ. Χριστοδούλου στην Τράπεζα της Ελλάδος. Οι αντιπαλοί του υποστηρίζουν ότι διαδίδει δεξιά και αριστερά πως, ως το τέλος του χρόνου, ο Ι. Παλακροστάς μεταπίθεται ως επίτροπος στις Βρυξέλλες, ο Στ. Μανός τίθεται εκτός κυβέρνησης και τα δύο οικονομικά υπουργεία ενσωματώνονται. Τώρα, δεν πιστεύω να μην απλακωμένους πως θα αναλάβει – κατά το σενάριο – νέος «πάρους» φυσικά ο ίδιος.

Ο Ψιθυριστής

ΕΥΝΕΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ (κ. Λάνης Παπαβασιλείου)

1. - Η βασική αιτία της κρίσης έχει ιστορικό χαρακτήρα. Και δεν αναφέρομαι μόνο στην οθωμανική κατοχή και τη μικρασιατική καταστροφή. Η νεότερη Τουρκία, όπως προέκυψε μετά την κεμαλική επανάσταση, δεν έπαψε να είναι ένα κράτος με ολοκληρωτικές δομές, χωρίς δημοκρατία, με το λαό στο περιθώριο, οικονομικά εξεθλωμένο και χωρίς πολιτικά δικαιώματα.

Κατά τον Β Παγκόσμιο πόλεμο δεν πήρε θέση φλερτάροντας τότε με τον ένα και τότε με τον άλλον... Ευτυχώς για μας, οι Τούρκοι ηγέτες υιοθέτησαν την προσφορά του Τσώρτσιλ. Αν τελικά έβγαιναν στον πόλεμο -την τελευταία στιγμή- στο πλευρό των συμμάχων, ίσως σήμερα να είχαν δικά τους όλα τα νησιά του ανατολικού Αιγαίου -και τα Δωδεκάνησα φυσικά.

Έτσι έχουμε δύο αντίθετα κοινωνικά και κρατικά μοντέλα. Δύο αντίθετες ιστορικές πορείες, που συνεπάγονται διαφορετικές και συχνά αντίθετες αντιλήψεις - φιλοσοφικές, ιδεολογικές, κοινωνιολογικές, πολιτικές, πολιτισμικές... Κοντά σ' αυτές τις διαφορές ήρθαν να προστεθούν δύο δραματικά γεγονότα που έδωσαν ένα τελεωτικό χτυπήμα στις ήδη λυμφατικές σχέσεις τροφοδοτώντας τη βαθεά κρίση: Η εξόντωση της ελληνικής παροικίας στην Κωνσταντινούπολη και η εισβολή και παρατεταμένη τουρκική κατοχή στην Κύπρο.

Όμως η Τουρκία δεν είναι μόνο το Κράτος, ο Στρατός και οι Κυβερνήσεις. Είναι και ο Τουρκικός Λαός. Ο Ναζίμ Χικμέτ δεν ξεπήδησε μέσα από το χάος αλλά μέσα από τη ζωντανή πραγματικότητα. Μέσα από τους αγώνες και τα δάκρυα των αδικημένων και των καταφρονεμένων, που όταν τύχει να ζουν μέσα σε αυταρχικά καθεστώτα, τότε είναι δυσλά αδικημένοι και καταφρονεμένοι...

Στο κάτω-κάτω για ποιό λόγο το καθεστώς να είναι τόσο αυστηρό; Ποιόν φοβάται; Για ποιόν γίνονται οι δρακόντιοι νόμοι και παίρνονται τα δρακόντια μέτρα; Αν ο λαός είναι γονατισμένος, τότε η Εξουσία είναι "καλή" μαζί του. Δεν έχει λόγους να συντηρεί την πανοπλία του φόβου και του καταναγκασμού. Να καταργεί ακόμα και τη λυμφατική δημοκρατία και να επαναφέρει την ωμή στρατιωτική δικτατορία, όπως έκανε πρόσφατα ο Εβρέν.

Κι όλοι αυτοί που γέμισαν τα στρατοδικεία και τις φυλακές, τι ήσαν; Τούρκοι σωβινιστές, πολεμοχαρείς, ελληνοφάγοι; Ή απλοί πατριώτες, δημοκράτες, που παλεύουν για ελευθερία και κοινωνική δικαιοσύνη;

Υπάρχει λοιπόν μια διαφορετική Τουρκία σήμερα, που έχει να παλέψει σε πολλά εσωτερικά μέτωπα. Το κυριότερο είναι η φοβερή υπανάπτυξη και οι πεπαλαιωμένες γεμάτες αγκυλώσεις δομές της τουρκικής κοινωνίας και του τουρκικού κράτους. Ξεπερασμένες έως αντιδραστικές νοοτροπίες, αμορφωσιά, ανεργία, πληθωρισμός και αδυναμία να αντιμετωπιστεί με ειρηνικά μέσα το πρόβλημα των 12 εκατομμυρίων Κούρδων... Το αριστερό κίνημα μετά τα συνεχή συντριπτικά χτυπήματα, φυτοζωεί. Οι προοδευτικοί συνδικαλιστές συνθλιβονται ανάμεσα σ' αυτά τα κολοσσιαία προβλήματα και σ' ένα Κράτος-Στρατό πανίσχυρο, που εξακολουθεί να ελέγχει με σιδερένια πυγμή το σύνολο της εθνικής ζωής.

Στις τελευταίες δεκαετίες παρατηρείται ραγδαία άνοδος στο χώρο της τουρκικής οικονομίας, με τάσεις εκσυγχρονιστικές, κυρίως φιλοευρωπαϊκές και με ανοικτό μέτωπο τόσο προς τους ισλαμιστές όσο και προς την παραδοσιακή, αρτηριοσκληρωτική, στρατοκρατούμενη δομή του τουρκικού κράτους, της διοίκησης και γενικότερα της τουρκικής κοινωνίας. Είναι φυσικό οι κύκλοι αυτοί να προσπαθήσουν να θέσουν υπό τον έλεγχό τους τα ΜΜΕ κατά το πρότυπο των υπανάπτυκτων χωρών, στις οποίες συγκαταλέγεται δυστυχώς και η χώρα μας.

Όσο περισσότερο εξαρτώμενη είναι η ιδιόνοια πολιτική τάξη, τόσο η κυριαρχία των οικονομικών κύκλων μέσω των ΜΜΕ γίνεται περισσότερο ασφυκτική. Χθες η πολιτική τάξη στην Τουρκία όφειλε να έχει την εύνοια του Στρατού. Σήμερα που όλα εξαρτώνται από το "ίματζ" που επιβάλλεται από την τηλεόραση, στην Τουρκία - όπως και στην Ελλάδα - το κέντρο βάρους μετατοπίζεται μεθοδικά προς την πλευρά εκείνων που ελέγχουν τα ΜΜΕ, δηλαδή προς την οικονομική ολιγαρχία.

Μια άλλη σημαντικότητα έπαλξη της δημοκρατίας και της προόδου στην Τουρκία υπήρξαν πάντοτε οι διανοούμενοι-καλλιτέχνες, που όπως είδαμε και κατά την τελευταία ελληνοτουρκική κρίση σήκωσαν και πάλι σύσσωμοι τη σημαία της Ειρήνης και της Φιλίας.

Η πιθανή τελειωτική Ένωση της Τουρκίας με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα θα επιταχύνει τις διαδικασίες για μια περαιτέρω αύξηση της επιρροής των οικονομικών κύκλων που εκπροσωπούν τον εκμοντερνισμό και τον εξευρωπαϊσμό της τουρκικής οικονομίας και που εμφορούνται στην πλειοψηφία τους από αντιλήψεις φιλελληνικές για το ρόλο της Τουρκίας στον κόσμο, στα Βαλκάνια και προ παντός στο Αιγαίο.

Δεν μπορεί λοιπόν παρά αυτή η θεαματική -κυρίως ποιοτικά- εμφάνιση της νέας πραγματικότητας στο προσκήνιο της εθνικής ζωής στην Τουρκία να αποτελεί σημείο θετικό, ιδιαίτερα στη δεδομένη στιγμή με την ένταση της κρίσης ανάμεσα στις δύο χώρες.

Οι νέοι οικονομικοί κύκλοι συμμαχούν εξ αντικειμένου με το παραδοσιακό δημοκρατικό-προοδευτικό κίνημα, τους προοδευτικούς τούρκους διανοούμενους και καλλιτέχνες, έχοντας κι αυτοί ως κύρια μέτωπα το Ισλάμ και κυρίως το Στρατό και όσα εκπορεύονται απ' αυτόν: εθνικισμό, ανθελληνισμό, πολεμική ψύχωση, κατοχή στην Κύπρο, πλήρη υποταγή σε ΗΠΑ-NATO και αμερικανικά μονοπώλια. Και όντας υπεύθυνοι για την ξεπερασμένη αντιδραστική δομή του Κράτους και της κοινωνίας που εμποδίζει τη σύγχρονη τουρκική οικονομία και τις νέες κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις να σύρουν τη χώρα προς τα εμπρός, προς την ανάπτυξη και την ευημερία.

Επι πλέον οι κυριώτεροι και σημαντικότεροι οικονομικοί κύκλοι στη σύγχρονη Τουρκία εμφορούνται από τις αρχές της ελεύθερης αγοράς, είναι ευρωπαϊστές, εναντίον του Ισλάμ, εναντίον της στρατοκρατίας και για θεσμικές αλλαγές που να πλησιάζουν προς τα Ευρωπαϊκά πρότυπα.

Η πολιτική των ΗΠΑ, που δεν μπορεί φυσικά να αγνοήσει τη νέα οικονομική-κοινωνική-πολιτισμική πραγματικότητα, εξακολουθεί να στηρίζει το Στρατό και όσους πολιτικούς στηρίζει ο Στρατός... Όμως το πείραμα Τσντέρ (χαϊδέμενο παιδί του Στρατού και του Σταίτη Ντηπάρτεμεντ), έδειξε ότι αυτή η νέα πραγματικότητα έχει γίνει αρκετά ισχυρή ώστε να μπορεί να λεί "όχι" στις επιλογές των ΗΠΑ.

Η κατοχή της Κύπρου, η ανθελληνική προπαγάνδα, η καλλιέργεια ψυχροπολεμικού κλίματος στις σχέσεις Ελλάδας-Τουρκίας, οι μηχανορραφίες στη Θράκη και γενικά όλα τα αρνητικά στοιχεία της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής εκπορεύονται από τους στρατοκράτες που ελέγχουν σε μεγάλο βαθμό και τη διαλωματία. Η Τσντέρ και ο Μπαϊκάλ, κατά τις τελευταίες εμπρηστικές δηλώσεις τους (οι μόνες που αμφισβήτησαν επίσημα ελληνικά κυριαρχικά δικαιώματα) είχαν πίσω τους τους Τούρκους στρατοκράτες και τους υπερατλαντικούς συμμάχους τους σε μια προσπάθεια να μεγαλώσει η λαϊκή βάση της κλιονίζουσας κυβέρνησης με την καλλιέργεια εθνικιστικών παθιών.

No 3
25
2

Είναι πάντως χαρακτηριστικό ότι αυτή η προσπάθεια απέτυχε, γεγονός που αναδεικνύει σε υπολογίσιμη δύναμη το νέο ιστορικό μπλοκ όπως το διαμορφώνουν οι νέες συνθήκες.

Το μέλλον της Τουρκίας παίζεται ανάμεσα σ'αυτούς τους δύο κυρίαρχους πόλους, στους οποίους ήρθε να προστεθεί και το Ισλάμ (22%). Αν το τελευταίο συμμαχήσει με το Στρατό, τότε μπορεί να υπάρξει ένα δραματικό πιασγώρισμα. Όμως καθώς είναι γνωστές οι βαθείς αντιθέσεις που χωρίζουν τους φανατικούς μουσουλμάνους από τον κεμαλισμό, μια τέτοια συμμαχία -χωρίς να αποκλείεται- είναι μάλλον απίθανη. Το μόνο σίγουρο είναι ότι η νέα μετακεμαλική Τουρκία τώρα μόλις γεννιέται. Ο θετικός πόλος -όπως τον περιγράψαμε- βρίσκεται στα σπάργανα. Εξ άλλου χωρίς ισχυρό μαζικό κίνημα, χωρίς ισχυρή Αριστερά, χωρίς ισχυρό συνδικαλιστικό κίνημα, τα παιχνίδια της εξουσίας θα παίζονται ανάμεσα στα ισχυρότατα τουρκικά και διεθνή (κυρίως αμερικανικά) κέντρα εξουσίας.

Είναι φυσικό μέσα σ'αυτές τις συνθήκες τα εθνικά προβλήματα να αναδεικνύονται σε προβλήματα ταμπού. Ποιός θα τολμήσει να πει ότι ο Ντενκτάς είναι εγκάθετος του τουρκικού στρατού, που εξακολουθεί να κατέχει ενάντια στο διεθνές δίκαιο τα 40% της Κύπρου; Ποιός θα τολμήσει να πει ότι η Τουρκία δεν έχει άλλα δικαιώματα στο Αιγαίο απ'αυτά που της δίνουν οι διεθνείς νόμοι και συνθήκες; Ποιός θα τολμήσει να πει ότι οι μουσουλμάνοι της Θράκης ζούνε σε συνθήκες ελευθερίας και οικονομίας απείρως καλλίτερες από ό,τι οι εργαζόμενοι μέσα στην Τουρκία;

Η προτίμηση του Πενταγώνου προς τους Τούρκους στρατιωτικούς έχει ως αφετηρία τη στρατηγική σημασία της Τουρκίας για τα συμφέροντα των ΗΠΑ. Η Μαύρη θάλασσα, τα Δαρδανέλια, τα σύνορα της με την πρώην Σοβιετική Ένωση και σε συνέχεια η γειτνίασή της με "καυτές" περιοχές όπως το Ιράν, Ιράκ, Συρία, καθιστούν την Τουρκία προνομιούχο στρατηγικό εξάρτημα της σύγχρονης υπερδύναμης. Επομένως ό,τι κακό θα μπορούσε ενδεχομένως να προκύψει από τη γειτονική μας χώρα, θα έχει αφετηρία τους στρατηγούς της Ουάσινγκτον, που δεν θα διστάσουν να χρησιμοποιήσουν τα εγχώρια εθνικιστικά πάθη προκειμένου να πετύχουν τους σκοπούς τους. Η εισβολή και η παρατεινόμενη κατοχή της Κύπρου αποδεικνύουν αυτή τη θέση. Μόνη της η Τουρκία θα ήταν δύσκολο έως αδύνατο να αντιμετωπίσει τη διεθνή κοινή γνώμη, τον ΟΗΕ και το Συμβούλιο Ασφαλείας.

Επομένως και ο ανθελληνισμός ο οποίος συστηματικά καλλιεργείται από το τουρκικό στρατιωτικό κατεστημένο, έχει αφετηρία του τα στρατηγικά συμφέροντα των ΗΠΑ, που τρέμουν μπροστά στην ιδέα ότι η Τουρκία θα μπορούσε να πάψει μια μέρα να είναι γι'αυτές μια πελώρια επιθετική στρατιωτική βάση στην υπηρεσία τους κι ακόμα ότι εκτός από την *rex americana*, δηλαδή μια ειρήνη του τύπου Κλίντον που να υπηρετεί τα αμερικανικά συμφέροντα, μπορεί κάποτε να προκύψει μια αληθινή ειρήνη τόσο στο Αιγαίο και στην Κύπρο όσο και στην ευρύτερη περιοχή (Βαλκάνια), που θα βέπει υπεράνω όλων τα αληθινά συμφέροντα των λαών.

Αντίθετα με τον συστηματικά καλλιεργούμενο -από τους ίδιους αμερικανοστατικούς κύκλους- ανθελληνισμό από μέρους της Τουρκίας και αντιτουρκισμό από μέρους της Ελλάδας, οι δύο χώρες μπαίνουν αυτομάτως κάτω από τον αυστηρό τους έλεγχο. Με το 7 προς 10 ελέγχουν τους εξοπλισμούς και απεμπάρτουν βεβαίως από αυτούς. Η κάθε χώρα, υπό την αιεληνή της άλλης, προσπαθεί να κερδίσει την εύνοια των ισχυρών για τον εαυτό της.

Και τέλος με το να παραμένει το Αιγαίο θάλασσα θερμή, προφυλάσσονται τα υποτιθέμενα πλούσια αποθέματα πετρελαίου που βρίσκονται στο βυθό του από πρόωφη εκμετάλλευση, μιας και όπως έχει διαφανεί, έχουν καταταγεί ως στρατηγικά αποθέματα για τις μελλοντικές ανάγκες της Αμερικής.

Είναι τόσο κραυγαλέα αυτή η πραγματικότητα, ώστε απορεί κανείς πώς ένας λαός όπως ο δικός μας, που έζησε πάνω στο πετσί του την αμερικανοκρατία σε όλο της το μεγαλείο, με αποκορυφώσεις την επταετή δικτατορία και την εισβολή στην Κύπρο, δεν βλέπει ότι η ίδια πολιτική συνεχίζεται μετά το 1974. Μόνο που μετά τη φθορά της Δεξιάς, τα στηρίγματά της τα βρίσκει τώρα και μέσα στο ΠΑΣΟΚ, μέσα σε όλο το φάσμα του αστικού τύπου, του δεξιού και του άλλου και φυσικά μέσα στα ισχυρά ΜΜΕ. Πώς εκφράζεται αυτή η πολιτική; Στο εσωτερικό της χώρας με τη φτιαχτή διαίρεση του λαού, τη διάσπαση και εξουδετέρωση του μαζικού κινήματος και φυσικά την προσπάθεια να περιθωριοποιηθεί η Αριστερά. Στις εξωτερικές σχέσεις με την καλλιέργεια εθνικιστικών τάσεων προς όλες τις κατευθύνσεις. Προς Βορράν και προς Ανατολάς Η αποτυχία μας στις σχέσεις μας με την Αλβανία και κυρίως η κλιμάκωση της αντίθεσής μας με την Τουρκία, που οδήγησε στα πρόθυρα του πολέμου, το αποδεικνύουν.

2- Επικόπηκε ότι πίσω από την αφηνιαστική εκπαράθυρωση του Μητσοτάκη και την επάνοδο του Παπανδρέου στην πρωθυπουργία κρύβονται οι αμερικάνοι. Ο αμερικανός υπουργός των Εξωτερικών κ. Κρίστοφερ προανήγγειλε μάλιστα αυτή την αλλαγή έξι μήνες νωρίτερα με ακρίβεια ημερών. Λέγεται ότι ο κ. Αρσένης έχει την εύνοια των ΗΠΑ, ενώ ο κ. Σημίτης των Ευρωπαίων (βλ. Γερμανών). Με άλλα λόγια φτάσαμε στις μέρες μας να θεωρούμε φυσιολογικά γεγονότα και καταστάσεις, που μόλις πριν δύο δεκαετίες θα αρκούσαν να κινητοποιήσουν εκατοντάδες χιλιάδες πατριώτες και να τους βγάλουν στους δρόμους. Πότε λοιπόν πέρασε περισσότερο η πολιτική των αμερικανών; Όταν ήλεγχαν τις δεξιές κυβερνήσεις και είχαν αντιμετώπιτο το γιγαντιαίο προοδευτικό μας κίνημα ή τώρα που ελέγχουν τις προοδευτικές κυβερνήσεις έχοντας βάλει στο τσεπάκι τους ταυτόχρονα ολόκληρο τον ελληνικό λαό πλην της Αριστεράς; Μιας Αριστεράς όμως, που ποτέ άλλοτε δεν ήταν περικυκλωμένη από μηχανισμούς ελέγχου του λαϊκού φρονήματος και της λαϊκής συμπεριφοράς τέτοιου μεγέθους και τέτοιας αποτελεσματικότητας όσο σήμερα...

Επομένως για να απαντήσω στο ερώτημά σας, θα πρέπει ν' αρχίσω από το εσωτερικό μέτωπο.

Σήμερα ο ελληνικός λαός πληρώνει τις λαθεμένες εκτιμήσεις της Αριστεράς, που βοήθησε αλόγιστα στη διάβρωση και στον εκφυλισμό του ελληνικού λαού. Δίχως ζωντανό, πλατύ και βαθύ μαζικό κίνημα βρισκόμαστε σήμερα κυριολεκτικά στο έλεος των διεθνών και ντόπιων σκοτεινών δυνάμεων που αντιμετωπίζουν τους λαούς σαν πόνια πάνω στη σκακίερα των συμφερόντων τους.

Σήμερα η αυθόρμητη αντίδραση των πνευματικών μας ανθρώπων μας δίνει ελπίδες. Όλα τα ελεγχόμενα από τους γνωστούς κύκλους ΜΜΕ αγνόησαν τη φωνή 200 προσωπικότητων, που σε άλλες εποχές θα είχε προκαλέσει πρωτοσέλιδα. Όμως απ' την άλλη πλευρά όλα δείχνουν ότι η προκαγάνδα δεν πέρασε μέσα στο λαό μας. Η αντίστασή του ήταν σημαντική. Μόνο που δεν έχει δυνατότητα να το δείξει.

Πώς θα βοηθήσουμε τον ίδιο το λαό να δείξει το φρόνημά του; Πώς θα κάνουμε ν' ακουστεί η φωνή των απλών πολιτών όσο και η φωνή των άξιων πνευματικών των εκπροσώπων; Νομίζω ότι η απάντηση στα ερωτήματα αυτά μας βοηθά να οδηγηθούμε προς τη σωστή κατεύθυνση και να ανακαλύψουμε λύσεις. Αυτό ως προς το εσωτερικό μέτωπο.

Όσον αφορά τα προς τα έξω, νομίζω, ότι η ανάλυση που προηγήθηκε μας βοηθά να δούμε σωστά τι συμβαίνει σήμερα μέσα στην τουρκική κοινωνία. Μια γενική άρνηση και ακόμα περισσότερο μια εθνικιστική στάση βοηθά εκείνες τις τουρκικές δυνάμεις που επιζητούν να παραμείνει η χώρα φέουδο στον απόλυτο έλεγχο των στρατιωτικών κύκλων και των συμμάχων τους, που όπως είδαμε συνεργάζονται πιστά με τους αμερικανονατοϊκούς κύκλους, που θέλουν πάνω απ' όλα την Τουρκία τεράστια στρατιωτική βάση στην περιοχή, στην υπηρεσία των άμεσων και μακροπρόθεσμων στρατηγικών τους βλέψεων.

Η άλλη Τουρκία, στην οποία προσβλέπει με αγωνία και ελπίδα ο τουρκικός λαός, είναι εκείνη που βγήκε μέσα από τις τεράστιες θυσίες των τούρκων αγωνιστών -κομμουνιστών, σοσιαλιστών, συνδικαλιστών, δημοκρατών- έστω και άν σήμερα η τουρκική αριστερά σε επίπεδο πολιτικής έκφρασης βρίσκεται πολύ χαμηλά. Οι δυνάμεις αυτές των εργαζόμενων τούρκων συμμαχούν αντικειμενικά με κάθε κοινωνική δύναμη και ρεύμα που αποβλέπει στον απεγκλωβισμό από το καθεστώς ουσιαστικής εξάρτησης. Έτσι όσες κοινωνικές, οικονομικές, πολιτικές, συνδικαλιστικές και πολιτιστικές δυνάμεις βοηθούν να αναπτυχθεί μια όσο γίνεται μη εξαρτημένη εγχώρια οικονομία και παράλληλα να δημιουργηθούν μη εξαρτημένες (από τον στρατό και τους ξένους) πολιτικές δυνάμεις, είναι φανερό ότι αποτελούν αυτή τη στιγμή τους φυσικούς συμμάχους του παραδοσιακού δημοκρατικού-προοδευτικού κινήματος και των πνευματικών των εκπροσώπων.

Με τις δυνάμεις αυτές οφείλουν οι αντίστοιχες μη εξαρτημένες κοινωνικές και άλλες δυνάμεις της χώρας μας να συμμαχήσουν.

Μια τέτοια συνεργασία-συμμαχία θα προσέφερε πολλά στα εσωτερικά μέτωπα και των δύο χωρών και θα βοηθούσε ώστε να πάψουν μια μέρα οι χώρες μας να είναι πiónια στην απόλυτη διάθεση των κοινών μας αφεντικών.

ΣΥΝ/ΣΗ Μ. ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ "ΕΝΕΔΡΑ"(Γ. Θεοδοράκης)

1.- Οι νέοι ήταν οι πρωταγωνιστές των κινημάτων του '60 και του '70, οι νέοι είναι οι πρωταγωνιστές και του αντιπολεμικού κινήματος του 1999. Πιστεύετε ότι η νεολαία του 1999 ανακάλυψε, κατά κάποιο τρόπο, τα χνάρια που έχει αφήσει πίσω της η Νεολαία Λαμπράκη;

Μ.Θ. Όχι, για λόγους τόσο αντικειμενικούς όσο και υποκειμενικούς. Η Νεολαία Λαμπράκη γεννήθηκε πάνω στο έδαφος της κομμουνιστικής ελληνικής Αριστεράς σε συνέχεια της αλυσίδας ΚΚΕ-ΕΑΜ-ΕΔΑ. Οι όποιες διαφοροποιήσεις της περιορίστηκαν σε θέματα τακτικής. Στη στρατηγική, δηλαδή στους τελικούς στόχους είμαστε όλοι σύμφωνοι. Υπήρχε τότε μία και μόνο τόσο εσωτερική όσο και διεθνής Βασική αντίθεση: Καπιταλισμός - Κομμουνισμός, Η.Π.Α. - Σοβιετική Ενωση. Αυτά ως προς τις τοπικές και τοπικές αντικειμενικές συνθήκες. Ως προς τις υποκειμενικές, πώς θέλατε η σημερινή αριστερή νεολαία να ακολουθεί τους Λαμπράκηδες όταν, όπως είναι γνωστό, το κίνημα αυτό το έχουν θάψει συστηματικά οι ηγεσίες των κομμάτων της Αριστεράς και της Κεντροαριστεράς; (ΚΚΕ - Συνασπισμός - Πασοκ).

Και όμως οι Λαμπράκηδες με την πρωτεύουσα σημασία που έδιναν στον Πολιτισμό, θα μπορούσαν να είναι πηγή έμπνευσης και οδηγός δράσης για την σημερινή ελληνική νεολαία. Δεδομένου ότι οι τοπικές συνθήκες μετά την επίθεση του ΝΑΤΟ στην περιοχή μας απαιτούν μια διαφορετική στρατηγική και τακτική για όλο τον ελληνικό λαό και επομένως και για την νεολαία. Που στη συγκεκριμένη περίπτωση θα όφειλε να διαδραματίσει πρωταρχικό ρόλο στην αναζήτηση μιας γνήσιας εθνικής - προοδευτικής ταυτότητας με σκληρό πυρήνα τις πολιτιστικές μας παραδόσεις και τον σύνγχρονο νεοελληνικό πολιτισμό.

2.- Οι κινητοποιήσεις των νέων στρέφονταν εναντίον μόνο του πολέμου ή και εναντίον της αποπικτικής τους καθημερινότητας, εναντίον του μέλλοντος που κάποιοι άλλοι ετοιμάζουν γι' αυτούς;

Μ.Θ. Ο νέος από τη φύση του έχει την τάση να αγκαλιάζει κατ' αρχήν το ΟΛΟΝ και στη συνέχεια το ΜΕΡΙΚΟ. Είναι απόλυτος, γιατί είναι αγνός, ρομαντικός, αισιόδοξος, άφοβος. Στη συγκεκριμένη περίπτωση πιστεύω ότι οι νατοϊκοί βομβαρδισμοί αποκάλυψαν κάτι που από πολύ καιρό υπήρχε. Που σημαίνει ότι οι ΗΠΑ, το ΝΑΤΟ και η Ευρώπη δεν άλλαξαν φύση μονομάς... Οτι υπήρχαν τα σημάδια που έδειχναν προς τα πού βαδίζουν. Κι ακόμα ότι η ιδεολογία που εξέπεμπαν, οι πρακτικές τους, η πολιτική τους φιλοσοφία και η πολιτισμική τους πραγματικότητα προμήνυαν από καιρό μια διαδοχικά παρακμή που θα έφτανε τελειωικά στο επίπεδο: Ανθρωπισμός, Πολιτισμός ΜΗΔΕΝ... Αυτή είναι σήμερα η πραγματικότητα, την οποία δεν σώζουν τα όποια σοφίσματα και οι όποιοι εξωραϊσμοί. Δεν υπάρχει αυτή τη στιγμή ορατότης για την Ευρώπη των Λαών. Όσο γρηγορότερα καταλάβουμε ότι η βαθεά ΚΡΙΣΗ δεν αφορά μόνο τους ηγετικούς κύκλους αλλά μεγάλα τμήματα των λαών της Ευρώπης και των Ηνωμένων Πολιτειών τόσο το καλύτερο για μας.

Το γεγονός ότι ο ελληνικός λαός διαφοροποιήθηκε ριζικά από ΟΛΟΥΣ τους λαούς της Ευρώπης, τί δείχνει; Οτι έγινε τάχα από θρησκευτική είτε εθνική αλληλεγγύη; Στο σημείο αυτό πιστεύω ότι θα πρέπει η έρευνα και η ανάλυσή μας να πάει πολύ βαθιά. Ένας λαός δεν διαμορφώνει τη στάση, τον πολιτισμό, την συμπεριφορά και την κυρίαρχη ιδεολογία του μόνο με βάση τους οικονομικούς νόμους που μας δίδαξε ο Μαρξισμός.

Αν ο άνθρωπος είναι μόνο κατά το έν τρίτον λογικό ον, αυτό σημαίνει ότι και ένας λαός κατά τα δύο τρίτα διαμορφώνεται από υπερλογικά-ψυχικά-ηθικά-πολιτισμικά στοιχεία και κανόνες. Και κυρίως από τις μεγάλες και ισχυρές ιστορικές του εμπειρίες.

Και δεν αποτελεί κατά τη γνώμη μου "ρατσισμό" η διαπίστωση ότι μακραιώνες αποικιοκρατικές συνήθειες και πρακτικές σημαδεύουν ένα λαό για μεγάλο χρονικό διάστημα. Και δεν είναι καθόλου τυχαίο το γεγονός ότι οι σημερινοί κυρίαρχοι (οικονομικά) λαοί της Ευρώπης συμμετείχαν έως χθες σε αποικιοκρατικές πρακτικές, είτε -όπως η Γερμανία- ήταν βουτηγμένες ως το μεδούλι στις επιταγές του ολοκληρωτισμού. Νομίζω ότι αυτά είναι συντριπτικά βιώματα που χαράζονται βαθιά στις μνήμες, στη συνείδηση και στις συνήθειες των λαών και διαμορφώνουν για πολλά χρόνια την κυρίαρχη ιδεολογία τους, που όσο κι αν προσπαθούν να την κρύψουν, κάποτε θα 'ρθει η ώρα -όπως συμβαίνει τώρα- που θα την ξαναβγάλουν στην επιφάνεια.

Σε αντίθεση με τους λαούς αυτούς, ο ελληνικός έχει μια ιδιαίτερη ιστορική διαδρομή και σ' αυτό κυρίως οφείλεται η διαφορετικότητα του που ζητούσε να βρει ευκαιρία για να εκδηλωθεί πανηγυρικά.

Γι' αυτούς τους λόγους πιστεύω ότι τόσο η Κυβέρνηση όσο και η αντιπολίτευση είναι ανάκατες να κατανοήσουν τα πραγματικά αίτια που διαμόρφωσαν ξαφνικά αυτή την εθνική ομοψυχία που φαίνεται και είναι "ορανή", μιας και κανένα κόμμα, καμιά πολιτική ανάλυση δεν την κατανοεί, με αποτέλεσμα σήμερα ο ελληνικός λαός να αλωρείται έκθετος μπροστά σε μια νέα διεθνή και κυρίως ευρωπαϊκή πραγματικότητα, μέσα στην οποία αισθάνεται ξένος.

3.- Ο πόλεμος έγινε η αφορμή να σπάσει η περίφημη "σιωπή των διανοουμένων". Εκτιμάτε ότι οι πνευματικοί άνθρωποι θα διαδραματίσουν εφεξής έναν πιο ενεργό κοινωνικό ρόλο, που θα τους φέρει πιο κοντά στους πολίτες;

Μ.Θ. Πράγματι υπήρξαν ορισμένα παρήγορα φαινόμενα. Που εκδηλώθηκαν κάτω από το βάρος του συναίσθηματος. Επίσης διάβασα πολλά άρθρα, μέσα στα οποία φαίνεται η αγωνία από την έλλειψη μιας καθαρής ανάλυσης, που να εξηγή με τρόπο αδιαμφισβήτητο τη μοναχικότητα της στάσης του ελληνικού λαού. Υπάρχει διάχυτη η αγωνία για το πού πάμε αλλά και η ντροπή θα 'λεγα, απ' την καλλιέργεια της αντίληψης ότι έξω απ' τα σπάτια των δολοφόνων (NATO και Ευρώπη) είμαστε καταδικασμένοι... Κι εγώ ακόμα αναγκάστηκα να πω "Ένας λαός - δύο πολιτικές", γιατί πιστεύω ότι με ευθύνει όσων κυβέρνησαν τη χώρα από το 1974 έως σήμερα (και σε μικρότερο βαθμό των αντιπολιτευομένων) η χώρα μας δεν είναι προετοιμασμένη και ικανή να πραγματοποιήσει ιστορικά άλματα σαν αυτό που επιτάσσει σαφώς ο ελληνικός λαός σήμερα, ενστικτώδως. Αυτό ακριβώς το "ενστικτώδες" σημαίνει ότι όλα αυτά τα χρόνια εξανάγκαζαν το λαό μας να ακολουθεί εσφαλμένη πορεία κι αυτός για διάφορους λόγους ακολουθούσε χωρίς τελικά να έχει πεισθεί. Αυτό τουλάχιστον δείχνει το διαζύγιο ανάμεσα στην πολιτική που διακήρυξε πανηγυρικά το σύνολο σχεδόν του ελληνικού λαού και στην πολιτική όλων των πολιτικών.

- 3 -

Γιατί καμιά έως τώρα δεν του έχει πει πως αυτή η μοναχικότητα μπορεί να γίνει δύναμη ζωής, ανάπτυξης, ευημερίας και κυρίως ηθικής ικανοποίησης από το γεγονός ότι ζεις περήφανος σύμφωνα με τις αρχές σου, ενώ τώρα όλοι σου λένε ότι θα πρέπει να συνηθίσεις να σφίγγεις το χέρι και να συνεργάζεσαι με κυβερνήσεις και στρατηγούς που δεν διαφέρουν σε τίποτα απ' όσους τόσο πολύ μίσησες και πολέμησες στο παρελθόν, τους ναζί και τους χουντικούς.

4.- Η στάση της πλειοψηφίας των ευρωπαϊών πολιτών και διανοούμενων απέναντι στον πόλεμο ήταν εντελώς διαφορετική από εκείνη των ελλήνων. Πού αποδίδετε αυτή την διαφορά;

Μ.Θ. Επαναλαμβάνω τον ισχυρισμό μου ότι βρισκόμαστε μπροστά σε μια πάρα πολύ άσχημη κατάσταση σε σχέση με το τί συμβαίνει στην Ευρώπη και στην Αμερική κι αυτό φαίνεται ακόμα πιο καθαρά και δραματικά από την στάση των διανοούμενων. Είναι γεγονός κατ' αρχήν, ότι στη συντριπτική τους πλειοψηφία δέχτηκαν τον πόλεμο που τον βάφτισαν καθαρτήριο ανθρωπιστικό, ευεργετικό και άλλες αφίδες... Μα είναι δυνατόν ένας διανοούμενος να δέχεται τον πόλεμο ως μέσον τιμωρίας σε βάρος ενός ολόκληρου λαού; Με την πλήρη γνώση ότι ξεκοιλιάζονται άμαχοι και καταστρέφονται έργα ανθρώπων; Και μόνο το γεγονός αυτό αποδεικνύει ότι δεν υπάρχουν πια διανοούμενοι με την έννοια που δίνωμε έως τώρα... Και τότε; Τι είναι όλοι αυτοί; Κατά τη γνώμη μου, φερέφωνα μαζών που έχουν μεταβληθεί σε αγέλη αγρίων... Στον ζωολογικό κήπο "Ευρώπη '99" οι διανοούμενοι είναι οι μαϊμούδες που ξεδιάντροπα αρέσκονται να επιδεικνύουν τα οπίσθιά τους στους επισκέπτες...

5.- Πιστεύετε ότι ο πόλεμος ανέδειξε τις διαφορές που υπάρχουν ανάμεσα στην κυβερνώσα Κεντροαριστερά, που στήριζε με πάθος τους ΝΑΤΟικούς βομβαρδισμούς και στην Αριστερά που από την πρώτη στιγμή καταδίκασε την βία των πυραύλων;

Μ.Θ. Πιστεύω ότι όλες οι ηγεσίες (πλην του ΚΚΕ) θα εφαρμόζανε την ίδια πολιτική. Ο Συνασπισμός μπορεί να μην είναι τόσο θερμός με το ΝΑΤΟ, όμως όσον αφορά την Ευρώπη, ταυτίζεται (περίπου) με την Κυβέρνηση και την Αξιοματική Ανταποκρίση.

Προσωπικά πιστεύω ότι μια αλλαγή πολιτικής -όπως λ.χ. να λέγαμε ΟΧΙ και να βγαίναμε από το ΝΑΤΟ και ίσως και από την Ευρώπη- πρέπει να γίνεται σε συνάρτηση με την πραγματικότητα. Δηλαδή κρίνει ότι δεν μπορεί να πηδήσεις από τη βάρκα σου παρά μόνον όταν έχεις προετοιμάσει μιαν άλλη βάρκα, διαφορετικά θα πέσεις στο κενό. Όπως είπα και πιο πριν, οι πολιτικές που εφαρμόστηκαν τα τελευταία 25 χρόνια ήταν μονόδρομος. Και η Αριστερά (του ΚΚΕ συμπεριλαμβανομένου) δεν πρότεινε άλλη αξιόπιστη ρεαλιστική λύση. Ετσι οι κινήσεις έγιναν όπως λέμε στο σκάκι "φορέ" - αναγκαστικές. Για όλους...

6.- Μετά τον πόλεμο τα πράγματα θα ξαναεπιστρέψουν στη "φυσιολογική" τους ροή ή μήπως ο κρότος των βομβών αφύπνισε για τα καλά κάποιες υπνήττοιους συνειδήσεις;

- 4 -

Μ.Θ. Τιποτε δεν θα είναι το ίδιο όπως πριν. Και πρακτικά και συνειδησιακά. **Πρακτικά:** οι Αμερικανοί -με τα πόνια τους- έβγαλαν για καλά πόδι στην περιοχή μας: Αλβανία, Σκόπια, Κόσοβο -και μετά τί; Πού σκοπεύουν αυτές οι κινήσεις; Σε μια καθολική κατοχή όλων των Βαλκανίων; Και για ποιο σκοπό; **Συνειδησιακά:** η αποκάλυψη της ΑΠΟΚΑΛΥΨΗΣ ΤΩΡΑ, δηλαδή ενός τέρατος με ιλιγγιώδεις δυνατότητες καταστροφικής δύναμης και με συνειδησιακές ευαισθησίες ΜΗΔΕΝ. Ένας σύγχρονος Σατράπης αντίστοιχος των Δαρείου και Ξέρξη, που θέρizαν τα πάντα στο πέρασμά τους.

Πώς θα συνυπάρξουμε με λαούς που θεωρούσαμε έως τώρα ανεπτυγμένους, πολιτισμένους, δημοκρατικούς και ξαφνικά διαπιστώνουμε ότι εμφορούνται από ολοκληρωτικές αντιλήψεις και που μας θεωρούν μαζί με τους υπόλοιπους βαλκάνιους, λαό κατώτερο, άξιο σαρκασμού, ειρωνείας και εν ανάγκη συμμόρφωσης με τη μέθοδο που εφάρμοσαν στο σερβικό λαό;

Μήπως όμως αυτοί οι τελευταίοι, οι σέρβοι, με την αντίσταση των 78 ημερονυχτίων δεν απέδειξαν ότι ο άνθρωπος μπορεί ακόμα να αντιστέκεται στη μηχανή, φτάνει να μην υπολογίζει το τίμημα που θα πληρώσει;

Δύσκολος καιρός για δύσκολες αποφάσεις που όμως ποιος θα τις πάρει;

7.- Σε πρόσφατη συνέντευξή σας υποστηρίζατε ότι ο πόλεμος της Γιουγκοσλαβίας μας εισάγει σε ένα νέο παγερό Μεσαίωνα. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά αυτής της νέας εποχής;

Μ.Θ. Οι ΗΠΑ παραμερίζοντας τον ΟΗΕ και σπρώχνοντας ακόμα πιο βαθιά στο περιθώριο την Ρωσία και την Κίνα έκαναν ένα μεγάλο βήμα προς την παγίωση της παγκόσμιας κυριαρχίας τους προετοιμάζοντας την μελλοντική τους αναμέτρηση με τις χώρες αυτές από θέση ισχύος. Ίσως το timing της επιδείξεως δυνάμεως στα Βαλκάνια να μην ήταν άσχετο με τις εξελίξεις στη Ρωσία. Εκεί όπου ο Πριμακόφ είχε αρχίσει να διαχωρίζεται τη θέση του από τον Γιάλτσιν και να κερδίζει δύναμη βάζοντας σε μια τάξη την οικονομία της χώρας... Δεν τον είδαμε εξ' άλλου να αρνείται να προσγειωθεί στην Ουάσιγκτον και να σπεύδει στο Βελιγράδι;

Φαίνεται όμως ότι ήταν νωρίς γι' αυτόν και ίσως να το γνώριζαν καλύτερα από κάθε άλλον οι αμερικανοί που κατάφεραν να τον εξουδετερώσουν χάρη στην επτροπή που εξακολούθουν να έχουν με βασικό τους όργανο τον Γιάλτσιν... Φυσικά οι Ρώσοι ξέρουν ότι τελικός στόχος των αμερικανών είναι η χώρα τους και το μόνο που μας κάνει να ελπίζουμε είναι ότι και στο παρελθόν η φαινομενική αδυναμία και υποχωρητικότητα τους μεταβάλλονταν αιφνίδια σε αποφασιτικότητα και δύναμη... Λέτε οι στέπες της Ρωσίας μετά τον Ναπολέοντα και τον Χίτλερ να γίνουν ο τάφος ενός τρίτου φιλόδοξου κατακτητή;

Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο θέσεων και προθέσεων νομίζω ότι πολλά θα αλλάξουν ριζικά. Αξίες, έννοιες, σχέσεις... Ίσως η χώρα μας σε λίγο να είναι ένα καρυδότσουφλο στο πέρασμα ιστορικών γεγονότων και αλλαγών. Το δύσκολο για μας είναι ότι δεν έχουμε -πλην των κατεστραμμένων σέρβων- ουσιαστικούς φίλους και συμμάχους. Και φυσικά είναι σχεδόν αδύνατον να αλλάξει η νοοτροπία της πλειοψηφίας του λαού μας, που παρ' όλα όσα καταμαρτυρεί και προσάπτει στη Δύση, παραμένει εν τούτοις στραμμένος προς αυτήν.

Κάποιος δυτικός μας χαρακτήρισε ψεύτες, γιατί ενώ καταριόμαστε το ΝΑΤΟ-ΕΥΡΩΠΗ, ταυτόχρονα πασχίζουμε για ΕΥΡΩ και ΟΝΕ... Δεν είμαστε ψεύτες αλλά δισταγμένοι. Γιατί όπως ανέφερα, δεν υπήρξε πολιτική πρόταση ρεαλιστική που να μας προετοιμάσει γι' αυτή την αφηνία μεταστροφή των δυτικών..

8.- Υπάρχει κάτι που θα μπορούσε να εμποδίσει την έλευση αυτής της ζοφερής πραγματικότητας;

Μ.Θ. Τι να πει κανείς εκ των υστέρων; Νομίζω ότι ακόμα και οι πιο Ευρωσκεπτικιστές δεν θα μπορούσαν να φανταστούν τόσες και τέτοιες ριζικές μεταλλάξεις... Όλοι οι Σολάνα, Μπλέρ, Σεί, Κον Μπεντιτ, Ρεντιρέιβ, Γκράς, ακόμα και Σιράκ, Φίσερ, ντ' Αλέμα και τόσο άλλοι πρέπει να ομολογήσουμε ότι μας αφηνιάσαν... Αυτό είναι το ένα ζήτημα. Το άλλο είναι ότι οι πολιτικές εξελίξεις στα τελευταία 30 χρόνια στη χώρα μας δεν ήταν ό,τι καλύτερο για τον λαό μας. Και σ' αυτό οφείλεται ασφαλώς το χάσμα που χωρίζει την παρούσα Εθνική ομοθυμία από την κρατούσα πολιτική φιλοσοφία και πρακτική.

9.- Όλες οι αντιπολεμικές εκδηλώσεις έχουν ως υπόκρουση τα τραγούδια τα δικά σας αλλά και των άλλων δημιουργών. Γιατί οι πολίτες κατέφυγαν σχεδόν αυτομάτως στη δύναμη του τραγουδιού;

Μ.Θ. Ορισμένα τραγούδια εκφράζουν το ΟΛΟΝ, αυτό που πιο πριν αποκάλεσα ΟΜΟΘΥΜΙΑ, ΟΜΟΨΥΧΙΑ. Και γι' αυτό ο Λαός καταφεύγει σ' αυτά σε στιγμές ψυχικής έξαρσης και ηθικής ανάτασης. Πριν ξαναπέσει στην ρουτίνα του γκριζού δρόμου χωρίς όνειρα...

10.- Πιστεύετε ότι το τραγούδι μπορεί, με αφορμή και τον πόλεμο, να ξαναδιαδραματίσει τον πολιτικό - πολιτιστικό ρόλο που διαδραμάτισε στο παρελθόν;

Μ.Θ. Το τραγούδι στο παρελθόν δεν έπαιξε από μόνο του πολιτικό-πολιτιστικό ρόλο. Αν την ίδια στιγμή οι δημιουργοί του έπιναν ήσυχοι το ούισκου τους με τους κρατούντες και δεν ήσαν μαζί με τον πάσχοντα και αγωνιζόμενο λαό και μάλιστα στην πρώτη γραμμή, τα τραγούδια αυτά δεν θα είχαν άλλη σημασία για τον Λαό απ' την όποια αισθητική τους αξία.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ ΣΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΑΥΓΗ
 (Μαριάννα Πολυγρονιάδου)

1.- Διευθύνετε τη συνανλία στο Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας για την εκλογική επιτυχία του Συνασπισμού. Τι σημαίνει για σας η επάνοδος του Συνασπισμού στα έδρανα της Βουλής;

Μ.Θ. Όπως ξέρετε, θεωρώ και τα δύο κόμματα της Αριστεράς (Συνασπισμό και ΚΚΕ) υπεύθυνα για την ραγδαία και ανεξέλεγκτη άνοδο του ΠΑΣΟΚ στην εξουσία. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα την περιθωριοποίηση της Αριστεράς συνολικά και την τελική αυριανοποίηση του μαζικού κινήματος.

Η απουσία ουσιαστικής αντιπολίτευσης από τα αριστερά του ΠΑΣΟΚ τελικά έκανε κακό και στο ίδιο. Έτσι στην περίοδο 1980-95 είχαμε μετατόπιση του κέντρου βάρους προς τα Δεξιά, προς τη Συντήρηση. Με όλα τα επακόλουθα.

Μετά το τέλος του παπανδρείσμου του ΠΑΣΟΚ, όπως ήταν φυσικό, ταρακουνήθηκε. Όμως για πολλούς και διαφόρους λόγους διατήρησε την ενότητά του, έλυσε τουλάχιστον τυπικά το δικό του πρόβλημα εξουσίας, γεγονός που του επέτρεψε να αντιμετωπίσει με επιτυχία τις εκλογές.

Το ΠΑΣΟΚ είναι εγκλωβισμένο στη λογική μιας καθαρά κεντρικής αντίληψης, που όμως στην πράξη γίνεται συντηρητική-δεξιά πρακτική, μιας και αντιτίθεται πλήρως με το Κράτος και ό,τι αυτό συνεπάγεται. Άλλωστε οι κλαστικοί εκπρόσωποι του κρατικο-οικονομικού κατεστημένου φαίνεται ότι θεωρούν τα κυβερνητικά στελέχη του ΠΑΣΟΚ ικανότερα από εκείνα της Ν.Δ. στη διαχείριση των κρατικών υποθέσεων.

Πρέπει εδώ να πούμε ότι η ένταξη μας στην ΕΟΚ και η εξαφάνιση του δεύτερου πόλου (Σοβιετικής Ένωσης) έχουν στενέψει ασφυκτικά τα περιθώρια επιλογών. Όσο πιο πολύ ανεβαίνει η ευθύνη, τόσο περιορίζονται οι ουσιαστικές ελευθερίες για πρωτοβουλία κινήσεων. Οι πιο πολλές κινήσεις γίνονται αναγκαστικά.

Επέμεινα σ' αυτή την εισαγωγή, για να δείξω ότι αυτή η ωμή εικόνα είναι κατά την γνώμη μου το αποτέλεσμα της ουσιαστικής έλλειψης αριστερής πρότασης. Το ΠΑΣΟΚ όπως είδαμε, ταυτίζεται πλέον με τη διαχείριση της εξουσίας. Παράλληλα ελέγχει τον συνδικαλισμό, δηλαδή τη ραχοκοκαλιά του μαζικού κινήματος. Απ' την άλλη πλευρά καλείται να αντιμετωπίσει τις οδηγίες του Μάαστριχτ στην οικονομία και τον σχεδιασμό της νέας τάξης πραγμάτων που επιβάλλει η μόνη υπερδύναμη. Χωρίς αριστερή πρόταση, αριστερή πίσση, αριστερή αντιπολίτευση είναι υποχρεωμένο να ακολουθήσει την πεπατημένη, δηλαδή τις επιλογές που επιβάλλουν άλλοι ή που το επιτάσσουν οι συνθήκες αυτές καθ' εαυτές. Μιας και λείπει ο υποκειμενικός παράγων που θα εκφράσει ουσιαστικά αλλά και δυναμικά την Άλλη Φωνή.

Στις τελευταίες εκλογές το εκλογικό σώμα έκανε μια πρώτη στροφή. Οι ψήφοι του Συνασπισμού μαζί με αυτές του ΚΚΕ και εν μέρει και του ΔΗΚΚΙ είναι ψήφοι αποδοκμασίας προς την κεντροδεξιά πρακτική του ΠΑΣΟΚ και γενικότερα της κυβερνητικής ως τα τώρα εξουσίας. Είναι ψήφοι διαμαρτυρίας γι' αυτή την άνευ όρων υποταγή στη μοίρα μας δηλαδή στις εντολές του Μάαστριχτ και της Ουάσινγκτον.

- 2 -

Μέσα σ' αυτή τη νέα συγκυρία πιστεύω πως ο ρόλος του Συνασπισμού θα είναι να διερευνήσει τις πραγματικές δυνατότητες για ουσιαστικές παραλλαγές σε σχέση με τον μονόδρομο στον οποίο μας οδηγούν και τα δύο κόμματα εξουσίας. Το να λέμε, όπως το ΚΚΕ, ότι είμαστε γενικώς "κατά" (Μάαστριχτ, ΝΑΤΟ, ΗΠΙΑ), δεν σημαίνει τίποτα στην πράξη, μέσα στις δεδομένες συνθήκες. Δηλαδή χωρίς δυνατή Αριστερά και δίχως ζωντανό μαζικό κίνημα.

Το πρώτο πρόβλημα θα είναι λοιπόν η λήψη επαφής με τη μεγάλη πλειοψηφία του λαού μας, που δεν μπορεί να γίνει πράξη παρά μόνο εφ' όσον εμείς βρούμε τις λύσεις και τις προτάσεις και στη συνέχεια προσπαθήσουμε να γίνουν κατανοητές και αποδεκτές από όλο και πιο πλατιά τμήματα του λαού μας.

Ελπίζω ο Συνασπισμός να έχει λυτρωθεί από τις ανταπάτες που τον οδήγησαν -όπως και το ΚΚΕ- σε μια λαβερμένη εκτίμηση για τον χαρακτήρα και το ρόλο του ΠΑΣΟΚ, γεγονός που είχε σαν αποτέλεσμα αφ' ενός να μείνουμε χωρίς μαζικό κίνημα και αφ' ετέρου να χαρίσουμε στο κρατικο-οικονομικό κατεστημένο μια νέα πνοή (στελεχικό δυναμικό του ΠΑΣΟΚ).

Ο δρόμος μπροστά στον Συνασπισμό είναι μακρύς και δύσκολος αν πραγματικά επιθυμεί να διατυπώσει μέσα στη ζωή την πρόταση της Αριστεράς. Το ΚΚΕ είναι δυστυχώς εγκλωβισμένο σε προκατασκευασμένες "αλήθειες" που δεν τον επέτρεψαν -τουλάχιστον στα 3 χρόνια που ο Συνασπισμός ήταν εκτός Βουλής- να πάρει επαφή με τις πλατειές μάζες των εργαζομένων, παρ' ότι περνούν κρίσιμες ώρες.

Είπα και πιο πριν: Το πρόβλημα είναι δύσκολο. Τα ερωτήματα στα οποία θα πρέπει να απαντήσει η Αριστερή Πρόταση, σήμερα είναι:

- Με δεδομένη τη θέση μας στην Ευρώπη, υπάρχει άλλη οικονομική πολιτική που να βγάζει το λαό μας απ' τη μονόπλευρη λιτότητα; Και ποιά;
- Με δεδομένη την πολυπλοκότητα της κατάστασης στα Βαλκάνια, το Αιγαίο, την Κύπρο, τη Μέση Ανατολή, υπάρχει ελληνική πρόταση που να διασφαλίζει τα εθνικά μας συμφέροντα και ταυτόχρονα να εδραιώνει την ειρήνη και τη συνεργασία στην περιοχή;

Αυτά είναι τα δυο βασικά ερωτήματα στα οποία αν και εφ' όσον η αριστερή πρόταση διαφοροποιηθεί ουσιαστικά, σοβαρά και κυρίως ρεαλιστικά, τότε υπάρχει περιθώριο για ουσιαστική παρέμβαση στην πορεία της χώρας.

Επομένως επάνοδος του Συνασπισμού στα έδρανα της Βουλής είναι η χάραξη μιας ουσιαστικής αντιπολίτευσης που να στηρίζεται επάνω σ' αυτό που αποκαλώ αριστερή πρόταση.

2.- Ποιό ήταν το μήνυμα της εκλογικής αναμέτρησης;

Μ.Θ. Μίλησα πιο πριν γι' αυτό.

- 3 -

3.- Οι εκλογές του "καναπέ" ανέδειξαν 4 κόμματα αριστερά στη Βουλή. Το παράδοξο ήταν ότι απ' αυτά τα 4 κόμματα τα 3 δεν έτυχαν της ανάλογης μεταχείρισης που έτυχαν τα 2 μεγάλα στη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου από τα ΜΜΕ. Πιστεύετε ότι κάτι αρχίζει να αλλάζει στην ελληνική κοινωνία μετά την επέλαση του μοντέλου της "ηλεοπτικής δικτατορίας";

Μ.Θ. Η "ηλεοπτική δικτατορία" οπωσδήποτε ταρακουνήθηκε, παραμένει όμως πάντοτε ισχυρή. Απειλητική. Και δεν πρόκειται να κλονισθεί εφ' όσον η Αριστερά Πρώτον δεν έχει μελετήσει σε βάθος το πρόβλημα και δευτέρον δεν έχει ανακαλύψει τους τρόπους με τους οποίους θα πρέπει να αντιμετωπισθεί.

Με δύο λόγια η "ηλεοπτική δικτατορία" επωφελείται από την έλλειψη οποιουδήποτε σχεδιασμού αντίστασης.

Να προσθέσω εδώ ότι κάθε αφετηρία προς την κατεύθυνση αυτή θα σημαίνει ταυτόχρονα προσπάθεια για την αναθέρμανση του μαζικού μας κινήματος και την αναγέννηση του νεοελληνικού πολιτισμού.

4.- Τι ετοιμάζετε αυτή την εποχή; (συναντήσεις, σύνθεση κάποιου νέου έργου κ.λ.π.)

Μ.Θ. Ναι

5.- Ποιά είναι η γνώμη σας για τα σενάρια περί Κεντροαριστεράς που ακούγονται τελευταία στη χώρα μας; Πιστεύετε ότι ένα σχήμα όπως της "Ελιάς" στην Ιταλία είναι εφικτό;

Μ.Θ. Η Κεντροαριστερά υπήρξε το ζητούμενο -ακόμα πριν τη Δικτατορία- για μια ομαλή δημοκρατική προοδευτική εξέλιξη της ελληνικής κοινωνίας

Όπως είπα, η ραγδαία και ανεξέλεγκτη εκσφενδόνιση του ΠΑΣΟΚ στην Εξουσία (1981) εξουδετέρωσε αυτή την προοπτική, δηλαδή έβαλε στο περιθώριο την Αριστερά, ενώ συγχρόνως παγίδεψε το ΠΑΣΟΚ, καθώς το φόρτωσε με τα βάρη της κυβερνητικής διαχείρισης, χωρίς να έχει ολοκληρώσει τη δική του φυσιογνωμία και χωρίς πολιτική κοινωνικών και πολιτικών συμμαχιών.

Σήμερα το ΠΑΣΟΚ, μετά το τέλος του Παπανδρεϊσμού, κινδυνεύει περισσότερο από ποτέ να αφομοιωθεί μέσα στη λογική και στις πρακτικές της εξουσίας. Και μάλιστα σε εποχή με αμελικτές πιέσεις, με κέντρα που μονοπωλούν την παγκόσμια εξουσία όπως τις ΗΠΑ και το Ευρωπαϊκό Διευθυντήριο.

Οι φωνές για κεντροαριστερά που εκπορεύονται από την ηγεσία του ΠΑΣΟΚ, μπορεί κατά την άποψή μου να ερμηνευθούν με δύο τρόπους:

- Είτε θέλουν με εμφανειακές διαβουλεύσεις να δημιουργήσουν ένα άλλοθι που θα τους επιτρέψει να ριζούν στάχτη στα μάτια του ευρύτερου δημοκρατικού προοδευτικού κινήματος, ώστε να συνεχίσουν τη συντηρητική τους πολιτική
- Είτε επιζητούν ειλικρινά ενίσχυση από τα αριστερά για να εξισορροπήσουν την ασφυκτική πίεση που δέχονται από τα δεξιά.

Έχοντας το πρώτο υπ' όψιν, γιατί να μην πρέπει να ανησυχούμε κανείς τις προθέσεις και βλέποντας και κάνοντας να προχωρήσει;

Όπως είπα, η Αριστερά ευθύνεται για την άνοδο και την παρακμή του ΠΑΣΟΚ κατά την Παπανδρεϊκή περίοδο.

103

- 4 -

Ας μην επαναλάβει τώρα το ίδιο σφάλμα. Το ΠΑΣΟΚ είτε το θέλουμε είτε όχι αποτελεί σήμερα τη ραχοκοκαλιά της ελληνικής κοινωνίας.

Επομένως μια ουσιαστική και τίμια συμφωνία μαζί του θα αποτελούσε τη μεγαλύτερη επιδοκμασία και δικαίωση των αγώνων της ελληνικής αριστεράς.

Υπάρχει με δυό λόγια ιστορική πρόκληση, που τουλάχιστον θα πρέπει να μελετηθεί σε βάθος.

6.- Ποιά η γνώμη σας για την κρίση στη Ν.Δ.; Αυτή η κρίση σηματοδοτεί ίσως κάτι περισσότερο από μία απλή μετεκλογική δόνηση απόρροια του εκλογικού αποτελέσματος; Τα μεγάλα κόμματα όπως η Ν.Δ και το ΠΑΣΟΚ θα εξακολουθήσουν πιστεύετε, να παραμένουν "μεγάλα" ή διαβλέπετε να διαμορφώνονται κάποιοι διαφορετικοί συσχετισμοί εν όψει του 2000;

Μ.Θ. Πάντοτε πίστευα και εξακολουθώ να το πιστεύω, ότι ειδικά ο Κωστας Μητσοτάκης μάταια αγωνίστηκε έως τώρα για να ταυτιστεί με τη Ν.Δ. Έγινε πρόεδρος της, έγινε πρωθυπουργός κι όμως οι παλιοί "λαϊκοί" καρμανλικό κ.λ.π. εξακολουθούν να τον θεωρούν ξένο σώμα. Γιατί πράγματι, σε κορυφαίες στιγμές, όπως του ανένδοτου αγώνα, υπήρξε εκ των πρωταγωνιστών για την ήττα της Δεξιάς που σήμανε ταυτόχρονα και το τέλος της μονοκρατορίας της.

Αυτά τα πράγματα δεν συγχωρούνται. Έτσι στην ουσία στη Ν.Δ. συγκατοικούν δύο κόμματα. Η Δεξιά και το Κέντρο. Δεν τα χωρίζουν προγραμματικές αρχές αλλά βιωματικές καταστάσεις που στην Ελλάδα είναι πάντοτε ισχυρότατες. Προσωπικές αντιθέσεις με ισχυρές ρίζες στο ιστορικό παρελθόν.

Έτσι η Ν.Δ. έχει να διαλέξει ανάμεσα σε μια εκ νέου σύμβαση-ενότητα που θα τη φθείρει εις το διηνεκές και στη διάσπαση που βεβαίως θα αλλάξει ολόκληρο το παλιό τοπίο της χώρας.

7.- Ο ρόλος των καλλιτεχνών στη σημερινή κοινωνία έχει αλλάξει; Είστε ικανοποιημένος από τον τρόπο που "σερβίρεται" σήμερα το πολιτιστικό προϊόν μέσω των διαφόρων "ενδιαμέσων", προκειμένου να φθάσει σε μας το απλό κοινό, που είμαστε και οι τελικοί αποδέκτες του;

Μ.Θ. Το καλλιτεχνικό έργο -μέρος της πνευματικής δημιουργίας- έχει αποδειχθεί ισχυρότερο από τις συνθήκες. Μπορεί να πνιγεί είτε να διαστρεβλωθεί. Όμως αυτό είναι συγκυριακό. Στο βάθος του χρόνου θα ανα-ανακαλυφθεί, θα λάμψει αποβάλλοντας τις διαστρευλώσεις.

Όμως στη χώρα μας ζήσαμε μια διαφορετική εμπειρία στο χώρο της τέχνης και της επαφής της με το λαό. Στον οποίο η Αριστερά πρωταγωνίστηκε αλλά και συγχρόνως επωφεληθήκε.

Τι έγινε και οι σημερινές ηγεσίες φαίνεται σαν να αγνοούν αυτή την σχετική πρόσφατη εμπειρία

Αυτό είναι ένα τεράστιο κεφάλαιο, για το οποίο είμαι έτοιμος να μιλήσω όταν φυσικά ερωτηθώ. ...

Η ΠΡΟ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΟ ΕΛΣΙΝΚΙ ΕΠΟΧΗ

1.- Πρέπει να είστε ικανοποιημένος, κ. Θεοδωράκη, από τα αποτελέσματα της Συνόδου Κορυφής της Ε.Ε. στο Ελσίνκι. Αλλιώςτε πριν από μια εβδομάδα τα "ΝΕΑ" φιλοξένησαν άρθρο σας με τίτλο "Όχι στο Βέτο", με το οποίο περιγράφατε τα οφέλη που θα συναπεκόμizε η χώρα μας από μια ενδεχόμενη απόφαση που θα χαρακτήριζε την Τουρκία ως υπό ένταξη χώρα. Αισθάνεστε δικαιωμένος;

Μ.Θ. Ασφαλώς !

2.- Στο άρθρο σας χαρακτηρίζατε την απόφαση της ελληνικής κυβέρνησης -σε περίπτωση που θα την ελάμβανε- ως ιστορική. Αρα κατά τη γνώμη σας, εφ' όσον τελικά η απόφαση πάρθηκε, βρισκόμαστε σε έναν ιστορικό κόμβο. Θα 'θέλα λοιπόν με την ευκαιρία αυτή να υπενθυμίζατε στους αναγνώστες μας πότε και πώς ξεκίνησε η πρωτοβουλία σας για την σύσταση της πρώτης Επιτροπής Ελληνοτουρκικής Φιλίας. Και τι προηγήθηκε...

Μ.Θ. Οι πρώτες θέσεις μου για την ανάγκη προσέγγισης των δύο χωρών διατυπώθηκαν στο βιβλίο του Bourgeois "Οι Μνηστήρες της Πηνελόπης" στα 1975. Αν δεν κάνω λάθος, το βασικό κίνητρό μου τότε ήταν το κυπριακό, δεδομένου ότι πίστευα ότι δεν πρόκειται να λυθεί παρά μόνο εάν και εφ' όσον θα σταματούσε η ένταση που χώριζε τις δύο χώρες. Όπως αποδείχθηκε, η στήριξη των ελλπίδων μας για μια δίκαιη λύση αποκλειστικά στη διεθνή κοινότητα χωρίς προσάθεια προσέγγισης ανάμεσα στην Ελλάδα και την Τουρκία, οδήγησε την κατάσταση στην Κύπρο από το κακό στο χειρότερο, υπό το απαθείς βλέμμα του ΟΗΕ, της Ευρώπης αλλά ακόμα και της Σοβιετικής Ένωσης και νυν Ρωσίας και της Κίνας.

3.- Ποιες ήταν οι απόψεις τότε του Πολιτικού κόσμου;

Μ.Θ. Θα αναφερθώ μόνο στις απόψεις του Κων/νου Καραμανλή. Πρέπει να πω ότι ο τύπος της εποχής ερμήνευε ποικιλοτρόπως τις συναντήσεις μου μαζί του. Σας διαβεβαίω ότι το πρώτο θέμα των συζητήσεών μας ήταν οι ελληνοτουρκικές σχέσεις τις οποίες θεωρούσε, θα έλεγα, ως θεμέλιο για την οικοδόμηση μιας στέρεης και δυναμικής εξωτερικής πολιτικής. Το παράπονό του όμως ήταν ότι όπως έλεγε "δεν υπάρχουν ηγέτες απ' την απέναντι πλευρά ικανοί να συζητήσω μαζί τους". Και είχε δίκιο. Δεν έχουμε παρά να θυμηθούμε την εσωτερική κατάσταση της Τουρκίας -με τις στρατιωτικές δικτατορίες- τα χρόνια εκείνα. Κάθε φορά που επέστρεφα από την γείτονα χώρα με καλούσε να του πω τις εντυπώσεις μου. Η τελευταία ήταν λίγο πριν γίνει για δεύτερη φορά Πρόεδρος Δημοκρατίας. Μόλις είχα γυρίσει από την Κωνσταντινούπολη όπου είχα συμμετάσχει σε δημόσιες εκδηλώσεις για την ελληνοτουρκική φιλία. Με κάλεσε στην Πολιτεία, με συνεχάρη και για μια ακόμα φορά αναλύοντας σε βάθος την κατάσταση υπογράμμισε την εθνική ανάγκη για την προσέγγιση των δύο χωρών.

4.- Ωστε ο Καραμανλής ήταν υπέρμαχος στο ζήτημα αυτό... Ποια ήταν η γνώμη του Ανδρέα Παπανδρέου και του Κωνσταντίνου Μητσότακη;

- 2 -

Μ.Θ. Ακριβώς η ίδια. Ο Ανδρέας μετά τα Davos με κάλεσε στο Καστρί στα 1988 και η πρώτη λέξη που μου είπε ήταν "Ομολογώ ότι δεν είδα και θα επανορθώσω". Υπονοώντας ότι δεν είχε ως τότε εκτιμήσει σωστά τη σημασία των ελληνοτουρκικών σχέσεων. Λίγο αργότερα μου είπε: "Είναι το υπ' αριθμόν ένα εθνικό μας πρόβλημα που πρέπει απαραίτητως να λυθεί..." Και κάλεσε, σαν πρώτο βήμα, την Ελληνική Επιτροπή στο γραφείο του και μας παρακάλεσε να μεταφέρουμε μήνυμά του προς τον τουρκικό λαό, πράγμα που κάναμε λίγο αργότερα. Το μήνυμα είχε προκαλέσει τότε βαθειά εντύπωση στον τουρκικό λαό.

5.- Και ο Μητσοτάκης;

Μ.Θ. Περιττό να σας πω ότι το κύριο κριτήριο που με έφερε κοντά του ήταν η διαπίστωση ότι θεωρούσε ίσως περισσότερο από κάθε άλλον την άμεση επίλυση του προβλήματος αυτού ως την μέγιστη εθνική προτεραιότητα. Επίσης σαν μέλος του ίδιου προβλήματος εκτιμούσε ότι η κρατική πολιτική απέναντι στους μουσουλμάνους της Θράκης, θα έπρεπε να αλλάξει ριζικά. Πράγμα που επιχείρησε να κάνει με θετικά αποτελέσματα την εποχή της πρωθυπουργίας του.

6.- Αν δεν κάνω λάθος, σας εμπιστεύθηκε ειδική αποστολή στην Τουρκία;

Μ.Θ. Ήταν ένα προσωπικό μήνυμα προς τον τότε Πρόεδρο Οζάλ, τον οποίο συνήντησα παρουσία του Έλληνα Πρέσβη.

7.- Ποιο ήταν το περιεχόμενό του;

Μ.Θ. Πολύ απλό: Σας καλώ να επαναλάβουμε αυτό που έκαναν σε πολύ πιο δύσκολες ώρες ο Ελευθέριος Βενιζέλος και ο Κεμάλ Ατατούρκ...

8.- Και ο τούρκος Πρόεδρος τι σας απήντησε;

Μ.Θ. Απάντησε "Είμαι έτοιμος γι' αυτό". Και δεν νομίζω ότι η συμφωνία μας θα χρειαστεί για να πραγματοποιηθεί περισσότερο από μισή ώρα... Μόνο να είμαστε μόνοι...

9.- Δηλαδή;

Μ.Θ. "Να μην υπάρχουν τα ΜΜΕ γιατί θα μας κατασπαράξουν.. Λ.χ. πριν λίγο καιρό, όταν ήμουν στην Ιαπωνία, είπα δυο καλές λέξεις για την Ελλάδα και παρά λίγο να μην μπορέσω να γυρίσω από την κατακραυγή...".

10.- Του θέσατε μήπως τα προβλήματα που διαμορφώνουν αρνητικά την ελληνική κοινή γνώμη;

Μ.Θ. Βεβαίως. Αν και δεν ήταν στις αρμοδιότητές μου να συζητήσω μαζί του τέτοια θέματα. Ομως δεν μπορούσα να μην τον ρωτήσω για τις εδαφικές βλέψεις της Τουρκίας... Η απάντησή του ήταν η εξής λέξη προς λέξη: "Η Τουρκία δεν διεκδικεί ούτε ένα τετραγωνικό μέτρο εδάφους.."

- 3 -

Και πρόσθεσε: “Σήμερα η ευημερία και η ακτινοβολία των Λαών δεν μετριέται με εδαφικές κατακτήσεις. Μονάρα με την οικονομική και την κοινωνική ανάπτυξη. Εμείς λ.χ. μειώσαμε τις πολεμικές μας δαπάνες κατά 1,5%. Ετσι μπορούσαμε να κατασκευάσουμε τη μεγάλη γέφυρα στον Βόσπορο και σχεδιάζουμε άλλη μια και ίσως δύο. Βάλαμε μπροστά αυτοκινητοδρόμους. Και κάναμε ακόμα και “Κινητή Τηλεφωνία”.

- “Τι είναι αυτό;” τον ρωτάω. “Να, πάρτε αυτό το μικρό τηλέφωνο” και μου το δίνει. “Μπορείτε να συνδεθείτε απ’ ευθείας με την Αθήνα”.

11.- Ωστε οι τρεις πρωταγωνιστές της πολιτικής μας ζωής κατά κάποιο τρόπο θα χειροκροτούσαν σήμερα τους χειρισμούς της Κυβέρνησης Σημίτη;

Μ.Θ. Κρίνοντας από όσα έχουν δηλώσει κατά καιρούς και από τις κατ’ ιδίαν συζητήσεις μας, είμαι βέβαιος.

12.- Και η Αριστερά;

Μ.Θ. Την εποχή που έγινε η Επιτροπή Ελληνοτουρκικής Φιλίας στα 1986, το ΚΚΕ του οποίου ήμουν βουλευτής από το 1981, ήταν απολύτως σύμφωνο. Και όχι μόνο αυτό. Μας ενίσχυσε την προσπάθειά μας με κάθε τρόπο. Αλλά και η στάση της ΕΑΡ ήταν απολύτως θετική.

13.- Πώς εκτιμάτε τότε την αντίδραση της κ. Παπαρήγα στη απόφαση του Ελσίνκι;

Μ.Θ. Πιστεύω οφείλεται σε κακή πληροφόρηση... Εκτιμώ ότι το ίδιο συμβαίνει και με τα υπόλοιπα κόμματα. Και έχω ελπίδες ότι όταν ο κ. Σημίτης ενημερώσει λεπτομερώς την Βουλή και τους ηγέτες των Κομμάτων, θα υπάρξει εθνική σύγκλιση. Ας το πω πιο καθαρά: Θα πρέπει επί τέλους να υπάρξει εθνική σύγκλιση, αφήνοντας αυτό το μέγα εθνικό θέμα έξω από τις εφημέρες αντιπαλοότητες, ιδιαίτερα τώρα που διανύουμε προεκλογική περίοδο.

14.- Πού στηρίζετε αυτή την αισιοδοξία σας;

Μ.Θ. Μα στο γεγονός ότι οι αποφάσεις στο Ελσίνκι χαρακτηρίζονται από κρυστάλλινη καθαρότητα. Πραγματικά δεν μπορώ ακόμα να το πιστέψω ότι οι τρεις βασικές ελληνικές θέσεις σχετικά με την Τουρκία έγιναν τώρα θέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό για μένα είναι μέγα εθνικό επίτευγμα και θα ήταν μικροψυχία να μην αναγνωρίσουμε τον ρόλο της Κυβέρνησης και ειδικά των κ. Σημίτη και Γ. Παπανδρέου.

15.- Συμπερασματικά τι θα λέγατε;

Μ.Θ. Θεωρώ ότι πρόκειται για μια ιστορική στιγμή. Σε όλα αυτά τα χρόνια που μεσολάβησαν, οι εντάσεις μεταξύ των δύο χωρών, το δηλητήριο του μίσους, οι πολεμικές δαπάνες, το αδιέξοδο του Κυπριακού και τέλος το φάσμα του πολέμου ήταν μια πελώρια θηλιά στο λαιμό της Ελλάδας. Δεν μπορούσαμε να ανασάνουμε.

Πολύ περισσότερο αδυνατούσαμε να κάνουμε αποφασιστικά βήματα προς τα εμπρός. Και επειδή μου αρέσουν οι σταράτες κουβέντες, έχω να πω τελειώνοντας ότι ο κ. Σημίτης και ο κ Παπανδρέου είχαν τον θάρρος αλλά και την ευφυΐα να λύσουν με το γάντι αυτόν τον Γόρδιο Δεσμό...

Πρέπει να πω ότι στα 1986, δηλαδή πριν 13-14 χρόνια στην Διακήρυξη των Επιτροπών Ελληνοτουρκικής Φιλίας υπήρχαν συμματωματικά οι εξής τρεις όροι-προϋποθέσεις:

Πρώτον: Εδαφική ακεραιότητα. Σεβασμός των Διεθνών Συμφωνιών. Απολεισμός βίας στην επίλυση των διαφορών.

Δεύτερον: Λύση του Κυπριακού που να εξασφαλίζει τα δικαιώματα των δύο Κοινοτήτων μέσα σε μια ενιαία και ανεξάρτητη Κύπρο και

Τρίτον: Σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στερέωση της Δημοκρατίας.

Μην ξεχνάτε ότι την εποχή εκείνη υπήρχε στην Τουρκία η Δικτατορία του Εβρέν. Ετσι η Διακήρυξή μας αυτή έπαιξε σοβαρό ρόλο στην προσπάθεια του τουρκικού λαού να απαλλαγεί από την Δικτατορία και να προχωρήσει προς την κατεύθυνση της Δημοκρατίας.

Από τότε έχουν γίνει σοβαρά βήματα προς τα εμπρός. Παρ'όλα αυτά η κατάσταση παραμένει άσχημη. Εμείς λέγαμε από τότε καθαρά ότι δεν μπορεί να υπάρξει βιώσιμη σύγκλιση-φιλία-συνεργασία μεταξύ των δύο λαών, εάν ο ένας από τους δύο δεν ζει σε συνθήκες ουσιαστικής δημοκρατίας και σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Να λοιπόν που σήμερα η Τουρκία είναι υποχρεωμένη για να γίνει μέλος της Κοινότητας να προχωρήσει σε πραγματικό εκδημοκρατισμό της πολιτικής και κοινωνικής της ζωής. Και μάλιστα κάτω από τον αυστηρό έλεγχο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Αυτό είναι κατ' αρχήν ένα μέγιστο δώρο που προσφέρει η Ευρώπη με επικεφαλής την Ελλάδα προς τον Τουρκικό Λαό. Που φυσικά θα μας ευνοήσει και μας, γιατί όπως έλεγα και στο άρθρο μου στα ΝΕΑ, μας συμφέρει να κυριαρχούν στις γειτονικές χώρες δημοκρατικές δυνάμεις σαν μια σοβαρή εγγύηση πρώτα απ' όλα για την εδραίωση της Ειρήνης στην περιοχή.

1.- Στα 1952. Εγώ μόλις είχα απελευθερωθεί από την Μακρόνησο, όταν μου ζήτησαν να συνεργαστώ με το “Ελληνικό Χορόδραμα”, στο οποίο εκείνος ήταν Πρόεδρος. Η πρώτη συνάντησή μαζί του ήταν τυπική.

2.- Ο ποιητής μου έστειλε το βιβλίο του στο σπίτι μας στο Παρίσι τον Οκτώβριο - Νοέμβριο του 1960. Συνέθεσα αμέσως τα κύρια μέρη. Ίσως μέσα σε 15 μέρες. Μετά άρχισε η επεξεργασία. Η σύνθεση ήταν έτοιμη απ’ το 1962, όμως διάφοροι λόγοι με υποχρέωσαν να το δισκογραφήσω πολύ αργότερα. (Ο δίσκος κυκλοφόρησε τέλη του 1963, η πρώτη παρουσίαση του έργου έγινε στο θέατρο Rex τον Μάρτιο του 1964).

3.- Φυσικά. Δεν μελοποιεί κανείς κάτι που δεν καταλαβαίνει απολύτως και που επί πλέον δεν τον εμπνέει...

4.- Δεν ήταν δύσκολο να το καταλάβω.

5.- Όταν γράφω μουσική εμφορούμαι πάντοτε από την ίδια διάθεση δημιουργίας.

6.- Πρωτοέπαιξα στον Ελύτη το κοινό μας έργο στο πιάνο στα 1962. Εκτοτε και οι δύο είχαμε μια κοινή φλόγα: πώς θα το παρουσιάσουμε. Στο Στούντιο -στην εγγραφή- ήταν διαρκώς παρών και μάλιστα διηύθυνε την απαγγελία των ...ποιητών (αναγνωσμάτων ;). Νομίζω ότι, όπως κι εγώ, ήταν συνεπαρμένος.

7.- Για το “Άξιον Εστί” έγραφα ότι είναι η Βίβλος του ελληνικού λαού.

8.- Κάθε μεγάλος ποιητής επηρεάζει την πορεία της ποίησης. Σε ό,τι με αφορά, μου προσέφερε δυνατότητες για να εκφράσω ορισμένες σημαντικές πλευρές της έμπνευσής μου.

9.- Τα κλειδιά είναι η αγάπη, ο θαυμασμός, η γνώση αλλά και το ένστικτο. Μην ξεχνάτε ότι η Ποίηση αρχίζει από και που τελειώνει η Λογική. Η Λογική της Ποίησης είναι η Λογική του Υπερλογικού που έχουμε βαθιά κρυμμένο μέσα μας.

10.- Δεν είναι μόνο αυτός. Είναι ένας από τους σημαντικούς μαζί με τους Καβάφη, Παλαμά, Καρυωτάκη, Σικελιανό, Σεφέρη και Ρίτσο. Ομως το “Άξιον Εστί” είναι ασφαλώς η πιο ολοκληρωμένη ποιητική σύνθεση με πυρήνα τη Μοίρα της Ελλάδας.

- 2 -

11.- Διο από τους Σουηδούς Ακαδημαϊκούς που έδωσαν το Νόμπελ ήσαν φίλοι και συνεργάτες μου (είχαν μεταφράσει τραγούδια μου στα σουηδικά) και έτσι από καιρό ήμουν ενήμερος. Αλλωστε ένα μήνα πριν την απόφαση, ο Ελότης έδωσε μεγάλη συνέντευξη στην ταράτσα του σπιτιού μου απέναντι από την Ακρόπολη σε ένα μεγάλο σουηδικό κανάλι για να προετοιμαστεί το έδαφος. Υπήρξε μια μεγάλη νίκη της ελληνικής τέχνης και γενικότερα της πατρίδας μας. Εγώ φυσικά ήμουν πανευτυχής, όπως ήμουν και με τους δύο άλλους συνεργάτες μου, τον Pablo Neruda και τον Γιόργκο Σοφέρη.

12.- Μετά το "Άξιον Εστί" γίναμε φίλοι και συνεργάτες. Γράψαμε μαζί δύο έργα, τις "Μικρές Κυκλάδες" και το "Romancero Gitano" (το δεύτερο σε ποίηση του Federico García Lorca και απόδοση στα ελληνικά του Ελότη) και ένα τραγούδι, το "Ανάμεσα Σύρο και Τζια".

13.- Φαίνεται;

1.- Σε μια Ελλάδα, κύριε Θεοδωράκη, στην οποία δεν λειτουργούν οι θεσμοί και έχει καταλυθεί η Δημοκρατία, *-κάνουν κοινά το πέντε εργοίάβιο- όπως έχετε προσφάτως δηλώσει στη Deutsche Welle από το Παρίσι όπου ζείτε -από δύναμη- με ποιούς τρόπους μπορούμε να ορθώσουμε μηχανισμούς αντίστασης* τόσο σε επίπεδο καθημερινής ζωής όσο και σε θεσμικό πλαίσιο;

Μ.Θ. Μονάχα όταν όλο και περισσότεροι Έλληνες μελετήσουν σε βάθος και με αντικειμενικότητα την ιστορία μας. Αυτό θα τους βοηθήσει να απαλλαγούν από τις ηθελιμένες παραποιήσεις, τους μύθους, τις "ψεύτικες αλήθειες". Να λυτρωθούν από νεκραναστημένους φανατισμούς, από ανύπαρκτα πολιτικά σύνορα. Να δουν πού βρίσκεται η πραγματική αντίθεση της ελληνικής κοινωνίας. Να γνωρίσουν τον χαρακτήρα, τη φύση, το ρόλο της Ελληνικής Αριστεράς, αφού πρώτα την καθαρίσουν από τις λάσπες που της έριξαν... Αυτή η ολοκληρωμένη γνώση για το τί πράγματι συνέβη και τί συμβαίνει σ' αυτή τη χώρα, είναι η απαραίτητη προϋπόθεση για να ξαναπαίρει το αριστερό μας κίνημα την απαραίτητη ιστορική ποιότητα και ποσότητα, ώστε να ξαναγίνει ουσιαστικός παράγων στη διαμόρφωση της εθνικής μας ζωής. Κάθε άλλη παράταξη -26 χρόνια δημοκρατικού βίου μας έχουν πείσει- βρίσκεται δυστυχώς στο τσεπάκι των "εργοίάβιο" αλλά και όλων των γνωστών-αγνώστων κύκλων, ντόπιων και ξένων, που έμαθαν να θεωρούν τη χώρα μας τσιφλίκι τους.

2.- Η πολιτική σας εγρήγορση σε προσωπικό επίπεδο και η φροντίδα σας για τους ανθρώπους, νομίζω, σας έκαναν να στραφείτε και σε μια *ανευ χαρτοφυλακίου συνεργασία* σας με τη Δεξιά Νέα Δημοκρατία του κ. Μητσotάκη, για την οποία πολλά ακούσαμε και διαβάσαμε και υποθέτω πολύ περισσότερα ανάλογα τέτοια συνεχίζουν να σας καταγγέλλουν. Αλήθεια, πώς μπορούμε να μη συγχύουμε τον δημιουργό με τον πολιτικό άνδρα, όταν πρόκειται για κάποιον τόσο βαθειά λαϊκό και συγχρόνως έντεχνο συνθέτη και για έναν τόσο πολιτικό δημιουργό;

Μ.Θ. Εκείνο που ειλικρινά με θλίβει βαθύτατα, είναι το γεγονός ότι η ερώτησή σας αυτή αποκνείει εμφυλιοπολεμικές αναθυμιάσεις, που είναι καλό για τον τόπο να τις ξεγιάσουμε... Θέλετε να τις συζητήσουμε, Εγώ πάντως δεν έχω να χάσω τίποτε, γιατί τότε υπήρξα θύμα και γνωρίζω καλά ποιοι υπήρξαν οι θύτες μου... Είμαι όμως μεγάλυμος και προσπάθησα ειλικρινώς να τους λησμονήσω... Όπως καταλαβαίνετε όμως, η ανοχή μου έχει τα όριά της... Γιατί αυτός που νομίζει ότι μπορεί να αναλάβει απέναντί μου το ρόλο του εισαγγελέως, θα πρέπει πρώτα να απαντήσει σε δύο βασικά ερωτήματα:

1) Πού ανήκε στην περίοδο 1940-1967 και 2) Πού βρισκόταν και τί έκανε απ' το 1967 ως το 1974. Γιατί σ' αυτές τις δύο περιόδους υπήρχαν πράγματι στην Ελλάδα δύο κόμμοι. Στην πρώτη η Αριστερά και οι Εθνικόφρονες (Δεξιοί και Κεντρώοι) και στη δεύτερη οι Αγωνιστές κατά της Δικτατορίας, που φυλακίστηκαν, διώχτηκαν, εξορίστηκαν και οι Χουντικοί και μαζί τους οι συνεργάτες, οι φοβισμένοι και οι αδιάφοροι.

Τότε πράγματι, σ'αυτές τις δύο ιστορικές περιόδους, ήταν προδοσία να περάσεις απ' το πρώτο στρατόπεδο των αγωνιστών στο δεύτερο των εγκαθέτων - βασικά των ξένων και των εκλεκτών του θρόνου.

Εμείς λοιπόν, τα θύματα αυτών των δύο ιστορικών περιόδων, είπαμε να ξεχάσουμε και να συγχωρήσουμε τους θύτες μας, αφού μετά το 1974 έχουμε επί τέλους στη χώρα μας Δημοκρατία. Είδατε εσείς πουθενά Δημοκρατία, στην οποία οι μισοί πολίτες θεωρούν τους άλλους μισούς προδότες;

Αυστηρώς η ερώτησή σας -γι' αυτό την χαρακτηρίσα εμφυλιοπολεμική- μιλάει για δημοκρατικά κόμματα και δημοκρατικούς ηγέτες, λες και οι άλλοι είναι εχθροί του Λαού και της Πατρίδας. Υπήρξα σε όλη μου τη ζωή Αριστερός, πιστεύω πάντα στην Ελληνική Αριστερά και θεωρώ τον εαυτό μου ένα ζωντανό, δημιουργικό και ενεργητικό κομμάτι του ελληνικού προοδευτικού κινήματος, που απ' τα 1942 είχε στην πρωτοκαρδιά του τους έλληνες κομμουνιστές. Όπως θα διαπιστώσατε κι εσείς, δεν είναι μόνο ο υποφανόμενος, αλλά και το ΚΚΕ και η τότε ΕΑΡ και ο μετέπειτα Συνασπισμός, που απέρριψαν στην πράξη αυτή την αργοπορημένη υστερία, που επιμένει σε συνθήκες δημοκρατίας να χωρίζει τους έλληνες σε καλούς και κακούς, δημοκρατικούς και αντιδημοκρατικούς, σε μαύρους και άσπρους, για να θυμηθείμε τους δύο κόσμους του αλήστου μνήμης Μένιου Κουτσούγωργα.

Βεβαίως υπάρχουν τάξεις, συμφέροντα, οικονομικοί κύκλοι, βεράνοι των Media και φυσικά ο παντοτινός ξένος παράγων. Εμείς, η Αριστερά, είμαστε έξω απ' όλα αυτά, θα μπορούσαμε λοιπόν να είμαστε εμείς οι εισαγγελείς, μας και τα δύο κόμματα της Εξουσίας (γιατί άραγε,) συνδέονται εξ' ίσου με όλα αυτά τα κέντρα κακοδοξαμίας. Και όχι μόνο συνδέονται, αλλά και εξαρτώνται όλο και πιο πολύ. Θα λέγαμε, ότι σήμερα έχουν παραιτηθεί από την ουσιαστική διακυβέρνηση για λίγα γνωστά ανταλλάγματα...

Γιατί δεν το κάνουμε, θα μας ρωτήσετε... Μα γιατί ποτέ η παραπληροφόρηση, η σύγχυση, ο ευδαιμονισμός, η ανοιχτή συναλλαγή, η διαφθορά και η υποκουλτούρα δεν είχαν πάρει στη χώρα μας τις σημερινές διαστάσεις; Έτσι πιστεύουμε, ότι μόνο η ζωή μπορεί να πείσει κάποτε τον ελληνικό λαό, που θα πρέπει να πονέσει πολύ για να ζυπνήσει. Ποιός φταίει γι' αυτό; Όχι πάντως εμείς. Η Αριστερά. Εμείς μήκαμε πρώτοι στον αγώνα και βγήκαμε τελευταίοι, για να φύγει η Χούντα και να 'χουμε Συνταγματική Δημοκρατία. Ξαν ανταμοιβή γι' αυτές μας τις θυσίες, ο ελληνικός λαός μας έδωσε μερικά ψιχιά. Έτσι μείναμε αναγκαστικά στο περιθώριο. Απ' τα 1974 ως σήμερα οι εκλεκτοί του Λαού ονομάζονται Κωνσταντίνος Καραμανλής, Γεώργιος Ράλλης, Ανδρέας Παπανδρέου και Κωνσταντίνος Μητσοτάκης. Τα εκλεκτά κόμματα, δύο: Η Νέα Δημοκρατία και το ΠΑΣΟΚ.

Για μας αυτές οι προσωπικότητες κι αυτά τα κόμματα είναι υπεύθυνα για ό,τι έγινε και ό,τι δεν έγινε σ'αυτά τα 26 χρόνια. Αν θέλετε τη γνώμη μας, πιστεύουμε, ότι και οι δύο μονομάχοι -όπως τους αποκαλούν- έβλαψαν εξ' ίσου. Γιατί λοιπόν εμείς να έχουμε διαφορετικές αποστάσεις... Είμαστε, νομίζω, υπεύθυνοι και απολύτως ελεύθεροι διατηρώντας τις αγεφύρωτες ιδεολογικές διαφορές που μας χωρίζουν και από τους δύο, να συμμαγούμε ευκαιριακά και για λόγους τακτικής με κείνον που για μια συγκεκριμένη στιγμή πιστεύουμε πως προξενεί λιγότερο κακό... Γιατί περί αυτού πρόκειται. Δεν

περιμένουμε -ούτε περιμέναμε ποτέ- να δούμε καλό, μιας και εξ αρχής γνωρίζαμε το τίμημα που πληρώνει αυτός που θέλει να γίνει κόμμα εξουσίας μέσα σε συνθήκες εσωτερικής και εξωτερικής εξάρτησης... Κάποτε όμως, τότε ο ένας και τότε ο άλλος, μεθούν όπως φαίνεται από την αλαζονεία της Εξουσίας και το παρατραβάνε το σκοινί, οπότε δε μένει παρά να βοηθήσουμε τον άλλον να τον ρίξει... Και φτου κι απ' την αρχή. Μαγγανοπήγαδο.

Δεν φταίει όμως κανείς άλλος πιο πολύ από μας, γιατί όταν είχαμε δύο φορές την εξουσία στην άκρη του τουφεκιού μας, τη δωρίσαμε και όταν άλλες δύο φορές είμασταν μπροστάρηδες στο μαζικό μας κίνημα, αυτοδιαλυθήκαμε απ' τα μέσα. Κι έτσι φτάνουμε στο σημείο, ένας αμερικανός υπουργός να προαναγγέλλει, έξι μήνες πριν, την κυβερνητική αλλαγή... Και ο ελληνικός λαός να μην έχει ακόμα συλλάβει, τί σημαίνει αυτό. Σε ποιές εποχές μας γυρίζει πίσω. Ούτε συζητάει κανείς για το ποιόν έριξε και ποιόν έφερε ο ξένος παράγοντας, με ποίο τίμημα και ποιά ανταλλάγματα... Όπως επίσης κάνουν οι πιο πολλοί πως δεν βλέπουν ποιά παράταξη και ποιό πολιτικό έχουν την εύνοια των ολιγαρχικών κύκλων και των βαρόνων των Media, που έχουν μεταβάλει τη χώρα μας σε αμπελοχώραφο τους.

Μήπως ύστερα απ' όλα αυτά ο μπαμπούλας Μητσοτάκης έχει κατακτήσει ένα πρόσημα, για να δικαιολογήσει τα αδικαιολόγητα; Το σημερινό καπιτοφρο, τα εθνικά αδιέξοδα, την αντιλαϊκή πολιτική, τη γενίκευση της διαφθοράς, το ξεπουλιάρικο των νεοελληνικού πολιτισμού, την υποθήκευση του έθνους και τόσα τόσα άλλα... Και πως ονομάζεται αυτή η πολιτική, Προοδευτική; Αριστερή; Και ζητάει από έναν Αριστερό να την υποστηρίξει.

Τελειώνοντας θα έλεγα, πως η εικόνα της σημερινής Ελλάδας και η αγωνία του Ελληνικού Λαού δικαιώνει πέρα για πέρα την άποψη της Αριστεράς, ότι κανένα κόμμα, όσο κι αν θέλει να φαίνεται προοδευτικό και φιλολαϊκό, δεν μπορεί να εξυπηρετήσει τα λαϊκά συμφέροντα μέσα σε συνθήκες εσωτερικής και εξωτερικής εξάρτησης.

3.- Υπηρετείται κατά τη γνώμη σας ο Πολιτισμός στην Περιφέρεια ή το αδιαφάνον Κέντρον και στα πολιτιστικά πράγματα απορροφά με το ημεμιδοτούμενο Μέγαρο Μουσικής του τα περισσότερα κονδύλια για τη διάχυση του Πολιτιστικού προϊόντος στους έλληνες πολίτες;

Μ.Θ. Δεν μας έφτανε το γεγονός ότι έως χτες οι μεριστάνες του πλούτου αρκούνταν σε οικονομικά οφέλη. Τώρα μας προέκυψαν νέου τύπου βαρόνοι, που ενδιαφέρονται για την πολιτιστική αγωγή του ελληνικού λαού και δη τη μουσική.

Έτσι μέσα σε μια νύχτα όσοι έλληνες μουσικοί είχαν προσωπικότητα, βρέθηκαν αφινιδίως εκτός της μουσικής ζωής της Ελλάδας, μόνο και μόνο γιατί εμπόδιζαν τα σχέδια του πανισχύρου ανδρός. Με το μέρος του τάχθηκαν σθεναρώς τόσο η κυβέρνηση του μαύρου Μητσοτάκη όσο και αυτή του λευκού Παπανδρέου. Οι δύο κόσμοι, ως δια μαγείας, ενώθηκαν στην προσπάθειά τους να βοηθήσουν το περίφημο Μέγαρο. Αποδύθηκαν μάλιστα σ' ένα αγώνα δρόμου για το ποιός θα προσφέρει τα περισσότερα -από τα δημόσια ταμεία φυσικά. Νομίζω, ότι νικήτης στην προσφορά αυτή θα πρέπει να αναδειχθεί ο κ. Μητσοτάκης. Όμως δεν τον ωφέλησε. Ο κ. Λαμπράκης, πάντοτε απρόβλεπτος, προτίμησε τον κ. Παπανδρέου.

- 4 -

4.- Η Κρήτη είναι ομφάλιος λώρος για τον Μίκη Θεοδωράκη και πώς επιδρά στο Είναι του, αν εξακολουθεί βέβαια να διατηρεί τούτη τη σχέση της μητρίδας Κρήσσας γης και του τέκνου της;

Μ.Θ. Μονάχα με την απόσταση του χρόνου και προ παντός με τη σωστή και ολοκληρωμένη γνώση του έργου μου θα φανεί η θέση της Κρήτης μέσα στη δημιουργική μου προσπάθεια. Αυτό άλλωστε μετράει.

5.- Πότε -με ποιούς τρόπους και με ποιά στάση- κάποιος δημιουργός νοιώθει ότι του απεδόθησαν τιμές (υλικές και ηθικές) και ότι η πολιτεία και οι άνθρωποι (ντόπιοι και ξένοι) τον σέβονται και εκτιμούν το έργο του;

Μ.Θ. Όταν οι άλλοι γνωρίσουν καλά το έργο του και το εκτιμήσουν στις σωστές του διαστάσεις. Η μεγαλύτερη τιμή και ικανοποίηση είναι να δεις τις δημιουργίες σου να φυτεύονται και να ζουν μέσα στους ανθρώπους. Από την άποψη αυτή, πιστεύω, ότι η ζωή με τίμησε και με ικανοποίησε όσο πολύ λίγους ανθρώπους εν ζωή στον κόσμο. Οι εμπειρίες που έχω ζήσει μέσα στην Ελλάδα και στα πέρατα της Υφηλίου είναι τόσο πυκνές, συγκλονιστικές, μεθυστικές, που θα έφταναν να γεμίσουν με ευτυχία χιλιάδες ανθρώπους.

Όσο για τις επίσημες τιμές, αυτές δεν με ενδιαφέρουν.

